

DOMOLJUB

Izhaja dvakrat na mesec in sicer prvi četrtak po 1. in 15. v mesecu. Cena mu je 1 K 60 v na leto, (za Nemčijo 2 K 8 v, za Ameriko in druge tuje države 2 K 80 v). — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2, naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. *****

SLOVENSKEMU LJUDSTVU V PODUK IN ZABAVO. ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (bestina „Domoljובה“ širine, 34 mm) stane za enkrat 30 v, če se tiska dvakrat 26 v, če se tiska trikrat 24 v. Pri večkratnem objavljenju znaten popust — Reklamne notice navadna garmondvrsta 60 v. *****
Čekovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797. *****

Štev. 12.

V Ljubljani, dne 21. Junija 1905.

Leto XVIII.

Kako je drugod?

Za delavce po tovarnah je mnogo postav, za kmečke delavce takorekoč nobene, ne v korist delavcu, ne v pomoč kmetu. O poslih govori samo poselski red, ki je že zelo zastarel, o drugih delavcih pa par paragrafov (1151 — 1162) državljskega zakonika. Vzrokov je več: prvi je ta, ker je kmet najbolj pozabljen v državi, drugi pa, ker so razmere za kmečke delavce po posameznih deželah zelo različne.

Kdor ne pozna teh zanimivih razločkov, si ne more niti misliti, kako se godi. Nekateri dežele imajo silno veliko kmečkih poslov, druge malo. Planinske dežele (zlasti Koroška, Štajerska in Kranjska) potrebujejo razmerno največ hlapcev in dekel. Na Koroškem je bilo po štetvi leta 1900 45.109 kmečkih poslov, torej malo manj nego dvakrat toliko kot na Kranjskem (20.760), dasi ima Koroška le 367.000, Kranjska pa 508.000 prebivalcev. In vendar tudi kranjska dežela potrebuje razmerno mnogo več poslov, nego druge dežele. Po Primorskem in v južnem Tirolu, med Lahe, ne potrebujejo toliko poslov,

ker imajo veleposestniki in večji kmetje takoimenovane kolone. Mali kmetje še pravzaprav niso prosti. Zemljišče je gospodarjevo; uživajo ga samo; zato pa morajo plačevati neko letno svoto, ki jo tudi odslužijo z dninami. Kadar gospodar potrebuje delavcev, morajo na delo. Jasno je, da gospodar pri tako odvisnih družinah tudi mnogo lažje dobi potrebnih poslov, kakor drugod.

V Galiciji in Bukovini je vse polno majhnih posestev, ki ne morejo preživeti družine. Zato pa hodijo taki bajtarji na dnino h kmetom in grajščakom. Poslov jim je vsled tega treba mnogo manj. Dnine so zelo nizke. Tak bajtar je navezan na večjega posestnika, zlasti na grajščaka. Stelje, drv ne more dobiti na svojem, ker ima premalo sveta; tudi s svojo pašo ne izhaja; vsled tega mora iskati teh reči pri grajščaku in ta ga pri tem dvakrat pritisne: prvič zahteva od njega, da mu pride delat; drugič mu plača le majhno dnino. Saj imamo še na Kranjskem na par krajih take razmere. Kmetiči, ki potrebujejo stelje ali drv iz grajščakovega posestva, delajo za staro cvancigarico (66 vin.) na dan ob svojem. Kmet pa še za goldinar težko dobi delavcev. Tu vmes je treba z močno lučjo posve-

titi, da se bo videlo, kako cvete še staro oderuško tlačanstvo.

Na Češkem in Moravskem je največ po posebnih pogodbah vezanih delavcev. Dninarjev se ne manjka; poslov se pa razmerno mnogo manj potrebuje, nego pri nas.

Po zadnji štetvi je bilo v Avstriji kmečkih in gozdnih delavcev 2.106.270 med temi krog 700.000 poslov. Kakor smo že rekli, je razmerno največ hlapcev in dekel po planinskih deželah. Tam, kjer so same grajščine in velike kmetije, ni tolikega pomanjkanja delavcev, kakor pri nas. Zato pa moramo na vsak način zahtevati, da se posamezne planinske dežele zganijo in kaj storé v korist kmeta. Ko je pred par leti dr. Schweitzer predlagal v kranjskem deželnem zboru, naj dežela prične razpravljati poselsko vprašanje, so liberalci imeli za odgovor nečeden krohot. In vendar ne more iti drugače. Od države ne moremo pričakovati popolne pomoči, ker se ne dá napraviti nobena postava, ki bi bila za vse dežele enako primerna. Ker so razmere po posameznih deželah različne, morajo biti tudi postave.

Škofijski zavodi.

„Škofijski List“, ki se sedaj tiska, ima o škofijskih zavodih nastopno perečilo in povabilo.

Škofijski zavodi se skoraj dozidani. Tudi vodstvo je vže pripravljeno. Duhovni odločeni za vzgojo so si mnogo zavodov ogledali in jih preučili doma in na ptujem. Izbral sem si debrih duhovnov in poskrbel za vzgojno njihovo izobrazbo dobro vedoč, da je srečen vzgojen uspeh ravno od osebnosti vzgojitelja posebne odvisen.

V zavodih bo deško semenišče, ki je določeno za mladeniče, o katerih se po dosedanem njihovem življenju in vzgoji, pa tudi po njihovem nagnjenju in po njihovih sposobnostih upa, da bi mogli kedaj postati duhovni; bo pa v njih tudi konvikt, določen za mladeniče, ki si hočejo izbrati druge posvetne poklice.

Nameraval sem otvoriti ob enem semenišče in konvikt; toda po odločnem svetu v vzgojevanju izkušenih mož sem sklenil za sedaj začeti samo z deškim semeniščem, s konviktom pa počakati par let.

Z deškim semeniščem bo združen tudi pouk v vseh gimnazijskih predmetih v obsegu in po načrtu, kakor je predpisan za avstrijske gimnazije. Poskrbel sem za vestne profesorje, ki se vže kot duhovni šli na razna vseučiliša poslušat potrebne predmete. Eden od njih ki bode ravnatelj gimnazije, je vse izpitate že dovršil in podučuje že drugo leto na državni gimnaziji. Drugi bodo potrebne izpitate napravili deloma letos, deloma prihodnje leto.

Letos v septembru bomo začeli s poukom za prvi gimnazijski razred. Že lani sem mislil začeti s štirimi razredi, toda želja, da bi dijaki dobili vso vzgojo v zavodih, kakor je v smislu določil tridentinskega koncila, me je nagnila, da to misel opustim in začnem le s poukom za prvi gimnazijski razred.

Gojenci bodo v zavodih debili vso telesno oskrbo, primerno vzgojo in popolen gimnazijski pouk. Poučevali se bodo kot prosti predmeti razni moderni jeziki; tudi steno-grafija, petje in glasba se bode negevala: za vse je dobro preskrbljeno.

Sprejemali se bodo mladeniči iz vseh slovenskih pokrajin, ne samo iz Kranjske. To bo veljale posebne za konvikt; v deško semenišče se bode pa mladeniči rojeni izven Kranjske le izjemno sprejemali.

Ker sme zavode zidati s prispevki duhovnov in ljudstva naše ljubljanske škofije, imajo tudi le pridni in siromašni mladeniči ljubljanske škofije pravico, da se v zavode sprejmejo brezplačno ali po znižani ceni; mladeniči iz družih škofij pa bodo morali plačati popolno vsoto. Vendar se bode pa prva leta le prav malo mladeničev moglo sprejeti brezplačno ali za znižano ceno, ker se je nabrani denar potrošil za zidavo. Zato sem pa prosil rednega pobiranja prispevkov skozi 15 let, namreč do leta 1914, da se bode sedaj nabirala glavnicica za vzdržavanje zavodov.

V zavodih je prestora za 400 dijakov, namreč za 200 semenišnikov in za 200 konviktorjev. Letos jih bomo za prvi razred sprejeli popolno število. Brezplačno ali za znižano ceno jih bomo mogli sprejeti le prav malo. Vsi drugi bodo morali plačevati in sicer mladeniči iz ljubljanske škofije po 400 K na leto, mladeniči iz drugih škofij bode plačevali po 500 K; plačevalo se bo vsaj po dva mesca naprej. Solnina se ne bode zahtevala, le za prvi sprejem se bode plačala pristojbina 10 K, potem pa v početku vsacega leta po 4 K za razna učila.

Vse prošnje za sprejem naj se nekolekovane pošljejo na knezoškofijski ordinarijat. Prošnje mladeničev, ki torej hočejo vstopiti v prvi gimnazijski razred, naj se pošljejo do 6. julija; priloži naj se jim: a) krstnilist, b) list o stavljenih kozah, c) izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo da se je izdalo, ker hoče mladenič vstopiti v gimnazijo, d) ubožnilist za tiste mladeniče, ki bi radi brezplačno ali po znižani ceni bili sprejeti v zavode. V prošnji naj se tudi pove, ima-li mladenič veselje in sposobnost za duhovski stan, je li popolnoma zdrav, in kako hoče plačevati. Mladeniči, o katerih se bode sodilo, da bi se mogli sprejeti, se bodo pozvali k prejemnemu izpitu, ki se bode v onem obsegu, kakor ga postave zahtevajo, vršil v Ljubljani v Alojznici dne 13. julija ob deveti uri. Kdor iz posebnega vzroka ta obrok zamudi naj pošlje prošnjo do 1. septembra in pride potem k izkušnji, kakor se bode naznanilo y začetku šolskega leta.

Zunanji učenci se v šolo ne bodo sprejemali, ampak edino le gojenci zavoda samega.

Kdor želi bolj natančnih poročil, naj povpraša pri preč. gospodu dr. Ja-

nezu Zoretu, prefektu v bogoslovnem semenišču v Ljubljani.

V Ljubljani na praznik sv. Antona Pad., dne 13. junija 1905.

Anton Bonaventura,
škof.

Kotiček za a. p. in p.

Saj sme vedeli, da bodo v tem kotičku najglasnejši — abstinentje. Ali morda gospod urednik „pivcem“ ne daste besede? Le dajte jim jo no! Pritajena nevolja bi znala škodovati. Za danes naj v njih imenu znani pesnik, bivši pivec, pové z a kaj ljudje „pijo“ ...

Dandanašnji.

Če težko se poslavlja kdo,
Tedaj se pije za slovo.
Ko se povrne v domovino,
pozdravi ga najprvo vino.
Če koga tužen duh mori,
s pijačo lajša si skrbi,
ko mu srce veselja skače,
ne more biti brez pijače.
Če kdo je truden in zaspan
požirek vzdrami ga močan,
a če je buden in brez spanja,
uspava ga požirek žganja.
Otrok se porodi in krsti,
pijača prva je na vrsti.
Celo na praznik nove maše
mogočno ženketajo čaše.
A če se poročita dva,
od mize vino kar curlja.
Ob birmi, če ne preje, v roci
imajo kupice otroci.
Pogreb je tih, pokop je hiter
a glase vzdigne polen liter.
Na zborovanjih in na shodih,
ob veselicah in izletih
po važnih sejah in posvetih
sušijo doge se na sodih.
Tako se pije, pije, pije,
dokler človeka grob ne skrije,
a tudi potlej si želé
bokal nekteri vrh zemlje.

Anton Izkusil.

Tako je ves svet mislil — doslej. Ali od zadnje japonske zmage v korejski merski ožini se je to mnenje močno predru-gačilo. Svet čimdalje bolj občuduje Japonce in hvali — vodo!

Sam nemški cesar Vilhelm je povedal pred kratkim svojim oficirjem (njemu pa njegov sin, ki je tam bil) da so ruski oficirji v Cifu vse najmočnejše vino pokupili. O Rusih je spleh znano, da radi pijejo „vedke“ ali po naše žganje.

V začetku vojske so sicer pre-povedali prodajati vse žgane pijače, kakor so Rusi tudi že pred stoletji dan pred bojem razbili sedčke in po tleh spustili žganje, kar ga je bilo ostalo od prejšnjega strašnega popivanja in so vstrelili

vojaka, ki bi bil morda skrnil kako steno lenico žganja.

Pa pri zadnji bihi gasiti je prekasno. Če je človek prej z alkoholom zastrupljen, ne zaleže desti, da zadnji trenotek ni pijan.

Vse drugače žive Japonci. Nek japonski častnik, ki je služil pod Togom, je te dni pravil v Londonu:

„Vsi naši ljudje so dobri. Oni ljubijo svoje delo in nikdar se ne pritožujejo, naj bi bo delo še tako težko.

Prestali so pred Port Arturjem mrz in razne druge težave toda pili niso nikdar.

Tuji mornarji, ki pridejo v Nagasaki, preživijo svoj prosti čas v gostilnicah, potem se opijanjajo in pretepajo.

Naši ljudje se ne opijanjajo nikdar. Vsak mož je, kakor admiral ponosen na svoje delo, ako tudi nalaga le premog.“

Treznost japonska je velik vzrok, da so Japonci tako izučeni in tako trdni.

Ali spijete že vsak dan poldrugi liter vode, kakor Japonci? Če ne začnite danes z vodo in pustite alkohol!

Političen pregled.

Iz državnega zbora.

Ravno te dni se je sešel državni zbor, ki že od srede maja ni zboroval, k daljšemu zasedanju, v katerem se bode razpravljalo o duhovniških plačah, o nekaterih železnicah in o tem ali izroče doktorja Tavčarja sodišču ali ne; kajti kot poslanec je netožljiv, če ne dovoli tega državnega zbora.

Deželni zbori.

Med tem ko so bili državnozborni poslanci na počitnicah, so zberovali nekateri deželni zbori, tako: isterski, nižjeavstrijski in češki: V nižjeavstrijskem deželnem zboru so odobrili zakonski načrt, ki prepoveduje nepošteno tekmovanje. Nadalje se razpravljali predlogo o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta in odobrili predlog krščansko-socialne stranke, ki pozivlja vlado, naj štiti ob stavnkah delavce, ki niso voljni stavkati. Nič manj plodovito pa ni bilo zasedanje češkega deželnega zbora, v katerem so si bili že dalj časa Čehi in Nemci v lasih. Lani so nemški poslanci celo z obstrukcije preprečili razprave, ker so hoteli s tem udušiti češke obstrukcije v državnem zboru, kar so tudi dosegli. Ko je odstopil Körber, prejšnji ministrski predsednik, in nastopil novi ministrski predsednik Gavč, so Čehi opustili obstrukcijo v državnem zboru, Nemci pa v češkem deželnem zboru. In tako se je po-

srečilo, da so v treh tednih rešili začasni proračun, dovolili podpore po uimah poške dovanim in pričeli z uravnavo rek. To mirno zasedanje češkega deželnega zbora in stvarne razprave o gospodarskih vprašanjih utegnejo ugodno vplivati tudi na državni zbor. Za to srečno zasedanje ima gotovo največ zaslug ministrski predsednik Gavč, ki je posredoval med nasprotujočima si strankama. Da se ohrani še nadalje mir, je vlada obljubila, da hoče že v jeseni deželnemu zboru predložiti načrt novega deželnega volivnega reda, s katerim se razširi volivna pravica. S tem bo Čehom zakonito zagotovljeno število poslancev in tudi Nemci dobe primerno zastopstvo. Take dela vlada tam, kjer ji nese; pri nas se pa krčevito ustavlja vsaki premembi volivnega reda, ker tega ne žele liberalci, katere vlada podpira.

Ogerske zmedarije.

Tisza, dosedanji ogerski ministrski predsednik, ni mogel izvleči zavožene ogerske politike iz blata; zato bode odstopil. Vsa pogajanja so se razbila. Sedaj so pooblastili na Dunaju nekega Fejervarja, da sestavi novo vlado in napravi red v državni zbornici. Dvomimo, da bi se mu to slednje posrečilo; ker ogerski nezadovoljneži silno hrepene po ločitvi od Avstrije in ne bode mirovali preje, dokler tega ne dosežejo. Da na Ogorskem hrepene po ločitvi nam priča dejstvo, da nameravajo poslanci neodvisne stranke s posebno spomenico pozdraviti lečitev Norveške od Švedske.

Posvetovanje jugoslovanskih škofov.

Pred kratkim so se sešli v Rimu jugoslovanski škofje k posvetovanju o slovanskem cerkvenem jeziku. Jugoslovanski škofje, zlasti krški škof Mahnič, so z vso vnemo zagovarjali stare pravice Jugoslovancov glede jezika pri službi božji. Ker so bila posvetovanja tajna, o sklepah ne moremo še sedaj poročati nič gotovega. Sklepe so izročili svetemu očetu, da on izreče končno besedo glede tega vprašanja, ki je zlasti za Hrvate velike važnosti.

Balkanski narodi se bratijo.

Po Bolgariji potujejo rumunska odposlanstva. Ljudski učitelji bolgarski so koncem maja potovali po Rumunski in bili povsod sijajno sprejeti, med drugimi tudi v Sinaju, kraljevi letni palači. Pred kratkim pa so rumunski učitelji in dijaki dospeli v Sofijo. Tu so jih sprejeli Bolgari nad vse prisrčno. Govorniki so naglašali pobratimstvo bolgarskega in rumunskega naroda in so se spominjali slavnih dni, ko sta se Bolgar in Rumunec skupno borila proti

Turku. Kmalu odidejo Bolgari na Srbsko, da vrnejo Srbom lanski poset. Odkar se Rusija poganja za nadvlado v Aziji in zanemarja balkanske narode, se ti med seboj združujejo.

Napad na španskega kralja v Parizu.

Na svojem potovanju po nevesto je obiskal španski kralj predsednika francoske republike; na tem obisku pa bi ga bila kmalu dohitela smrt. Ko se je peljal s svojim gostiteljem po mestu, vrgel je nek anarhist bombo ravno za kočijo, v kateri sta se peljala visoka dostojanstvenika. Konji, ki so vozili kočijo in nosili spremljajoče kirasirje, so poskočili, eden je padel z jezdecem, ker je bil zadet z bombo. Pok je bil jako močan in veliko oseb je bilo ranjenih. Prava sreča, da sta ostala živa španski kralj in francoski predsednik. Nastala je zmešnjava, a kralj je ostal ravnodušen in je zaklical, mahaje s svojo kapo: „Nič ni, gospodje, pomirite se. Sprejel sem ognjen krst, ne da bi bil v bitki. Napadalec je slabo vrgel bombo, ki bi bila padla, če bi jo bil vrgel z močjo, na kolena predsedniku. Ranjenih je 27 oseb, a nobena smrtnonevarno. Pariška tajna policija je dobila nalog, zapreti vse anarhiste. Napad so pripravljali anarhisti že precej časa. Iz Pariza je šel španski kralj na Angleško obiskat angleškega kralja in iskat neveste.

Norvežani so odstavili kralja.

Na polotoku Skandinavija se nahajata dve državi Švedska in Norveška, ki so pa bili od začetka minolega stoletja združeni pod jednim vladarjem vendar raje, da je imela norveška, ki je morala priznati švedskega kralja za svojega kralja, svojo ustavo in svoj državni zbor. Pred kratkim pa je došla vest, da se je Norveška ločila od Švedske s tem, da je odstavila kralja Oskarja, ker ta ni hotel potrditi sklepa norveškega državnega zbora, ki zahteva samostojno norveško zastopstvo pri zunanjih državah. Dočim bi tega drugod ne mogli izvesti brez preliivanja krvi in brez velikih nemirov, so Norvežani brez razburjenja izvedli dosledno, kar jim dovoljuje ustava. Ta slučaj je dokaj visoke izobraženosti, mirne vesti in pravega svobodoljublja, ki ne kriči in se ne razvname, ampak dela brez sovraštva in ne da bi komu storilo krivice. In to zmorejo le Skandinavci, ki imajo najboljše ljudske šole, kjer je najmanj alkoholikov in zločincev, in kjer so se rodili najslavnejši medroslovci naše dobe. In kralj ima o svoji oblasti jasne in prave pojme: on je ugovarjal proti Norvežanom preprosto in mirno. Kako se bo spor po-

ravnal, pekazala bode prihodnost. Sicer pa srečen narod, ki brani svoja ustavna načela z moško resnobo, brez vznemirjenj in praznih fraz.

Na Ruskem.

Kar smo slutili se je zgodilo. Ko je zvedel narod o velikanski nesreči na vzhodu, je revolucija znova začela dvigati glavo. V težkih dneh, ko joka na tisoče in tisoče rodbin za svojci, ki se preminuli v grozni pomorski bitki, ni čuda, da se izbruhnili v obalovskih pokrajinah in tudi v notranjosti države nemiri. V več peterburških tovarnah so stavkali delavci. V tovarni za vozove so razgnali kazaki delavce z biči. Dvomimo, da bi se posrečilo ruski vladi zadušiti to revolucijsko gibanje, ki se ponavlja že več kot pol leta, z železno silo, s katere nastopa sedaj. Prej ali slej bo Rusija prisiljena dati svojim podložnikom več svobode in tudi besedo pri zakonodaji.

Rusko-japonska vojska.

Na suhem.

Na suhem se bosta menda kmalu udarila Linevič in Ojama. Vsak čas pričakujemo poročilo o velikanski bitki. Obe armadi ste pripravljene za boj. Rusom manjka vode in šotorov. Tudi vročina jim nagaja. Dosedaj so se vršile le majhne praske večinoma med konjenicama. Če ne pride skoro do premirja, vršila se bo v kratkem velikanska bitka, v kateri Rusi ne bodo mogli imeti mnogo upanja na zmago, čeprav je že skrajni čas zanj, da ponižajo saj nekoliko ohelo Japonsko.

Na morju.

Tu se sicer zadnjih štirinajst dni ni zgodilo nič posebnega, vendar moramo nekoliko pojasniti in natančneje popisati ruski poraz. Najprej izpopolnimo poročilo, katere smo pedali v zadnji številki „Domoljuba“ o bitki. — Združeno drugo in tretje rusko bodovje se je pojavilo v japonskih vodah in plule skozi morsko cesto med Japonsko in polotokom Koreje. Poveljujoči admiral je nameraval razpršiti japonsko brodovje in je zato poslal nekaj križark na opazovanje. Ruske glavno brodovje je spremenilo smer kakor bi se hotelo vrniti. Ob istem času v soboto zjutraj je zapustilo združeno japonsko brodovje svoje opirališče. Rusi so pluli po močnem morskem toku in so se obrnili proti severu. Kar so Japonci, pripravljene na boj odposlali svoje pomožne brodovje proti isti smeri, da je zastavilo Roždestvenskemu pot. Sedaj se je pričela bitka. Togove ladje so

se gibale z največjo natančnostjo; vse njegovo začetno gibanje je bilo preračunjeno. Kmalu so Japonci obstreljevali Ruse od vseh strani v fronti in ob obeh bokih. Prizer je bil grozen. Gromeli so velikanski topovi petdesetih ladij; Rusi so odgovarjali, obe brodovji pa sta se vedno gibali. Rusi so morali spremeniti svojo prvotno smer. Roždestvenski je bil v par urah premagan, ker je imel eno sovražno divizijo pred seboj drugi dve pa ob straneh. Ni imel ne ene poti, kjer bi se bil mogel rešiti in je prišel v zasedo, ki so jo Japonci pripravili zanj že takrat, ko je bil odplul iz Madagaskarja. Japonci so takoj spoznali trenutek, ko je ruski admiral ugibal, kam naj grene in so pri tej priliki podvojili svoje moč. Vsi topovi japonskih ladij so bili namerjeni na Ruse. Nad morjem so ležale goste in dolge proge dima, neprestano ožarjenega od ognja topov. Prizer je bil veličasten in pretresljiv. Kmalu sta se potopili dve ruski ladji. Sedaj je nastal med ruskim brodovjem velikanski nered. Ladje se sploh niso držale nobene smeri in nobene lege, ampak bežale sedaj proti zahodu sedaj proti vzhodu. Tedaj so se Japonci približali. Takoj so spoznali da ruske ladje nimajo nobenega enotnega vodstva več. Pritisnili so na brodovje z najhujšo silo in so gnali večino ruskih ladij proti japonski obali. Po tem prvem napadu je poslal admiral Togo svoje torpedovke v boj. Rusi so obstreljevali torpedovke, toda slabo, zadeli niso skoro nobene; lastnih torpedovk pa so imeli kaj malo, medtem ko so japonske z rušilci vred spuščale torpede v ruske ladje in eno za drugo potapljale. V tej noči so se potopili Rusom še štiri velike ladje in trije topniški čolni. Rusom Japonci niso dali počivati niti trenutek. Ko je napočila nedelja se je japonsko brodovje še bolj približalo ruskemu in ga obstreljevalo. Boj je trajal še celi dan. Rusi so bili izgubljeni, ker niso imeli nobene luke, kamor bi mogli prbežati, Japonci pa so bili doma v svojih vodah.

LISTEK.

„In spet se oglasi jih sto,
Le-tá nam županil ne bo.“

(V. Kosmak.)

„Dober dan, oče župan“, je pozdravil občinski sluga, stopivši v sobo, kjer je sedel pri mizi dobro rejen mož, z očali na nosu, in pregledoval pred seboj kopo listin.

„Bog daj! Tomaž, kaj pa boš ti povedal“, ogovoril je prišleca s samozavestnim glasom.

„Nerad vas nadlegujem, pa moram. Naročilo mi je več občanov naj vas opozorim, da je treba napraviti pri občinski drevesnici nova vrata in pa malo plotu bo tudi treba obnoviti. Nevarno je, da ne bi kako govedo zašlo noter, ki bi napravilo lahko občutno škodo.“

Županu se je čelo nagubančilo.

„Že spet popravljati! Zdaj je treba popravila pri šoli, zdaj pri cerkvi, zdaj pri župnišču, občina naj pa plačuje. Kje pa naj denar jemljem? In ravno danes sem dobil od okrajnega glavarstva opomin, naj kolikor mogoče varčne ravnam z občinskim denarjem.“

„Res je, res, stroški so, stroški“, pritrjeval je Tomaž, „saj bi vas tudi jaz na to ne bil opozoril, ko bi ne vedel, kako skrbite za občino, da je vse v redu. Ko bi bil še stari župan, bi bila tudi meni drevesnica deseta briga. Zdaj bi pa prav težko poslušal kakega sitneža, da bi zaradi te malenkosti morda grajal celo vaše vzorne županje.“

Županu se je zjasnilo čelo in s sladkim nasmehom na licu je odvrnil: „Seveda, seveda. No, jaz že dolgo nisem šel tam mimo, ker imam zadnji čas silno veliko dela v pisarni, drugače bi bila vsa stvar že zdavnaj popravljena. Le čakaj — se bo vse napravilo. Rad pa bi se o tej stvari posvetoval prej z odborniki — tudi še par drugih stvari moramo ukreniti danes — pojdi torej, pa jih pokliči skupaj. Saj danes nimajo tako nujnega dela in vsa stvar bo kmalu pri kraju.“

Tomaž je odšel, župan pa se je nekoliko lepše opraviil in prebiral razne listine dalje.

Počasi so se pričeli shajati odborniki. Župan jih je pozdravljaj, prijazno ogovarjal in imel še za vsakega posebej uljudno besedo. Ko so bili vsi skupaj, je slovesno povzel besedo in rekel: „Dal sem vas poklicati, da se pogovorimo o več važnih stvareh, ki se tičejo naše občine. Najprvo vas moram vprašati za svet, kaj naj ukrenem glede občinske drevesnice, pri kateri bo treba nove ograje. Denarja nimamo in stvar bi precej stala, če napravimo vso ograjo novo, kaj naj torej storimo?“

Med odborniki se je pričelo polglasno govorjenje, vsak je imel kak nasvet, pa nobeden ni hotel prvi na dan z njim. Eni so trdili, da se bo dalo to prav po ceni napraviti, saj ne bo treba drugega, kot novega železja k vratom in pa na par mestih nekoliko nove ograje; drugi so temu ugovarjali, češ, ako se že popravlja, naj se napravi vse novo, da bo potem dalj časa trajalo. Ko pa je nazadnje predlagal župan, naj gredo na lice mesta pogledat, kaj bo najbolj primerne, so bili s tem vsi zadovoljni. Odsli

se polagoma iz hiše ter se napatili na gornji konec vasi, kjer je bila ob potu občinska drevesnica z majhnim čebelnjakom na sredi.

Prišedši do drevesnice, so se ustopili drug zraven drugega k ograji, pregledovali, stresovali in presojali jo od vseh strani, kot mešetar ciganskega konja. Slednjič se oglasi župan: „No, kaj pravite k temu, možje?“

„Popraviti bo treba.“

„Vse skup je že trhleno.“

„Vse bo razpadlo“, tako in enako se se oglašali odborniki drug za drugim.

„Jaz pa mislim, da nekaj časa to še lahko potrpi, če se za silo skup zbije in popravi. Res je že vse bolj slabo — toda kam bomo pa prišli, če bomo hoteli imeti vse novo“. Te besede, ki jih je precej pogumno izpregovoril premožni pa precej varčni Dolinar, niso bile brez vpliva.

„Res je to“, pritrnil mu je župan, denarja imamo malo, toda vsaj ta vratca se morajo dati popraviti, kar tako jih ne moremo pustiti, ker hodi živina noter, kokeši in otroci in kdor hoče.“

Začelo se je zopet dolgotrajno ugibanje in posvetovanje, dokler se niso slednjič zedinili v tem, da zalogo še puste kot je, vratca pa daje popraviti, da se bo moglo vsaj zapreti in tako zabraniti vhod nepoklicanim gostom. Naročili so torej županu, naj dá vratca Jozeljau, ki je imel v vasi napol podrti kovačnico, da bo za silo pribil nanje novo železje. S tem pa ogledovanje in ukrepanje še ni bilo končano. Nekateri so posvetili svojo pozornost čebelnjaku, ki res ni bil ravno v najboljšem stanju.

„Streha je že vsa luknjasta“, menil je eden izmed odbornikov.

„Saj je na šoli še slabši“, odgovarjal mu je drugi.

„Saj kar je občinskega, je tako skoraj vse najslabše“, oglašil se je precej zbadljivo tretji.

„Ker so se moji predniki premalo brigali za občinske stvari, zato je pa vse v tako slabem stanju. Jaz seveda kar namah ne morem vsega prenoviti“, se je izgovarjal župan.

Med tem jo je slučajno primahal mimo kovač Jozelj, v zamazanem, napol sežganem predpasniku in z majhno črnoosmojeno čepico na glavi. Župan ga je poklical bliže in mu pokazal vratca, ki so ležala na tleh in ga vprašal, če se bodo dale popraviti.

Jozelj jih je začel motriti s strokovnjaki pogledom.

„Samo nove ključavnice bo treba, tukaj par žebeljev in pa vse bom malo skupaj zbil, pa bodo še kakor nove.“

„Tedad jih vzemite takoj seboj in jih popravite. Kdaj pa bodo gotove?“

„No, to bo kmalu, v eni uri prav govovo.“

„Dobro, pa jih potem prinesite k meni na dem, kjer dobite takoj tudi zaslužen plačilo“, naročal je župan Jozeljau, ki je pograbil vratca in odšel počasi proti svoji kovačnici. —

Mnogo hitreje pa, kot gledé popravila ograje pri drevesnici, so se zedinili odborniki v tem, da bi se sedaj vsakemu prilegla čaša piva. In ker za pot pri ogledovanju drevesnice niso dobili odborniki nikake odškodnine, je izjavil župan, da je opravičen plačati mesto tega odbornikom čašo piva, na občinske stroške. In mahnil so jo počasi na sredo vasi k Korenu, ki je bil mesar, gostilničar in posestnik vse v eni osebi.

Ko je videl Koren, da prihaja slavni občinski odbor z županom na čelu proti njegovi hiši, je hitel vun in že na pragu s silno postrežljivim obrazom vpraševal s čim sme postreči gospodu županu in odbornikom.

„Prinesite vsakemu kozarec piva, če je sveže“, naročil je župan in v par trenutkih je bila vabliva pijača že na mizi.

„Ravnokar sem ga nastavil, sveže je in hladno, da ga nima para“, hvalil je Koren prineseno pivo.

„Ali bi ne hoteli tudi malo prigrizniti, gospodje odborniki? Mrzle telečje pečenke ali šunke imam tako izberne, da jo je škoda komu dati — za vas pa kot nalašč.“

Župan je molčal in odborniki tudi. Čez nekaj časa pa se oglašil Dolinar:

„No prinesite mi za poskušnjo kos pečenke!“

„Lepo porcijo pečenke!“ zaklical je Koren v kuhinjo in kmalu jo je prinesla domača hči na lepem krožniku in jo postavila pred Dolinarja. Košček je bil videti tako vabljev in okusen, da so drugim začele kar sline teči, ko se je začel Dolinar gostiti. Župan je parkrat poželjivo pogledal k njemu na krožnik in konečno dejal: „No, Koren, prinesite še nam vsakemu košček, saj druge odškodnine itak za današnji trud ne dobimo, to lahko še plačam iz občinskega kot odškodnino za današnje pot.“

Koren je odhitel v kuhinjo in začel prinašati zaželjene porcije, ki pa niso bile več tako obilne in okusne kot prva, ki je bila samo za vabo.

No, te pa skoraj vsak vé, da se na pečenko tudi brez posebnega truda lahko pije. Zato je velel župan kozarce napolniti drugič in ker so bili tudi drugič kmalu prazni, še tretjič in tako dalje. In ko je prišel Jozelj povedat, da so vratca že gotova, so bili možje že prav dobre volje in pogovor jim je tekkel še bolj kot sveže pivo po žejnih grlih.

„Zdaj moram iti pa vratca pogledat“, dejal je župan in vstajal od mize.

„Saj so tukaj zunaj“, dejal je Jozelj.

„Koliko pa ste zaslužili?“

„Malenkost, šestdeset krajcarjev.“

„Ne dobro, zdaj pa malo prisedite in izpijte čašo piva za likof.“

Jozelj je rad ubogal in se ni branil niti piva, še manj pa pečenke.

Tako je čas hitro potekel in ko se je začelo mračiti, je vprašal župan za račun.

„Same 7 glđ. 54 kr.“

„Toliko?“ čudil se je župan.

„No, to je malenkost za vas, gospod župan, saj to gre iz občinskega; in to se vendar spodobi, da si ga vi privoščite kozarec, ki tako skrbno vedite in gospodarite naše občino.“

Župan je plačal in družba se je počasi razšla. Doma pa je zabeležil primeren znesek med „stroške“ za popravilo občinske drevesnice in odbornikom za trud.

Spomin na dvestoletnico Marijine Božje poti v Kropi.

(Konec.)

Resnično se nahaja tukaj navada, ostala iz davnih časov, da o kapeliških sejnih radi prirejajo ples. Toda vedi, dragi bravec! da se Marija časti le s pobožno molitvijo, s svetimi pesmami, ne pa s plesom in zabavami.

Ko so leta 1868. cerkveno zidovje dozidali skoro za meter in zvonik zvišali ter napravili novo streho tako na cerkvi kakor na zvoniku, so ljudje kazali tisto požrtvalnost za kapelico, kakor poprej vselej. Kaj mi je pravil J. Z., žrebljar, ki še kuje: „Vozili smo kamen in vse druge za stavbo potrebne reči samotež. Vozne živine ni bilo dosti v Kropi. V nedeljo po večernicah sem vzel voz, sam sem šel v ojnice in na voz se vsede toliko ljudi, kolikor jih je bilo potreba, da smo pripeljali po strmi cesti kamenja za kapelico. Zdržali smo iz Kropo po cesti navzdol, pri Karlovci sem se izpodtaknil, pal sem in voz je šel čez me, pa nič žalega se mi ni zgodilo.“ Mož pravi: Nobeden drugi me ni obvaroval, kakor Marija.

Ko je bila prenovljena cerkev, je bila prenovljena tudi čudodelna Marijina podoba. Na željo pokojnega gospoda prošta Jožefa Zupana so č. gospe Uršulinke v Ljubljani okrasile podobo z lepim vezenjem in imenovani gospod je kupil zanjo lep in dragocen okvir.

8. avgusta 1868. l. so se pripeljali vis. č. gosp. prošt Jožef Zupan sami v Kropo. Župnijsko predstojništvo jim je šlo do Podnarta naproti. Po bližnjih hribih in dolinah se je razlegalo pokanje možnarjev in zvonjenje Ovsiške župnije, da se bližajo s čudodelno podobo Kropi. Pri znamenju

Wazero Božje je bil postaviljen slavočobi z upisom: „Ne v čast in slavo naše ljube Wazere Marije!“ Na drugi strani pa: „Pomagaj Mariji in pridi za nas, da milost Božja doseže tudi nas!“

Neizmerna množica ljudi z čisto srčino je takrat takaj. Med slovesnim razpustom in gromenjem molitve se je srečala druga procesija proti župni cerkvi, kjer so postavili častoljubno postolno na altar kapelice Wazere Božje. Prosim stopiti predstavi gospod in leca, ker se v ganljivem govoru zahvalja za tako veličasten sprejem Wazere Device. Na večer je bila vsa Kropa razsvetljena. Drugo jutro ob 9 ur sprejmo postolno v veličastnem sprejema in kapelici v njeno pravo stanovanje in jo postavijo v tron velikega altara, kjer sprejema milostno prošnje vernega ljudstva do danes. Bila je tudi slovesna sv. maša in slovesni cerkveni govor.*

K Mariji v kapelici se zareda še mnogi ljudi v vsaki ali in potne potne sili.

Kropa ima, čast maša za število ljudi, še več let po 11 čistočnikov ropacov. Vsak zahvaljuje Mariji v kapelici za čistočnik postol. Svetostni te pride v Kropa, da se te bi oglašil pri Mariji v Kapelici.

Ka mi piše čistočnik domačin: „Bil sem bolehen več let. Šelil so, da imam ješko. Zdravila mi niso pomagala. Tudi nisem mislil, da se kedaj ozdravim, razet na priprošnjo naše Marije. In kateri sem vsak dan v prošnje s čim zampanjem molil. Zdravje se mi je povrnilo, da se opravljam službo. Še tudi sem šel 50 let star.“

Oseba, ki je tudi v imeniti službi, piše: „Velike milosti sem prejel po priprošnji naše preljube Marije v Kapelici. Čudito mi je pomagala v ljudi, 15-temi vsem tovezn. Nje se imam zahvaliti za postolno in Ona mi je pomagala premagati mnogobroje zaprete, ki so se mi stavile za pot. Šaljuteš postolno domačega štaja, na katerega se

večkrat spominjam, mi je bil vzročila Wazerega altara. — Čistočniki sem ga podarila, in tako postolno, čisto čisto mi pomagali naslednjim bolnim v cerkvi. Vsi imam vsak in se čisto občudovati, ako tudi po več ur neprenehoma berem, pštem ali kaj čistočnega zefum. Za vse milosti in čistočnice molji nekake Wazere Mariji milostnega šra čudi zredem čistočnica zavolaj. Nisem je očakal zaman: „Škafi se mi Wazere.“ W. Š.

Takih in enakih milosti naše Marije ni se zapisati lahko mnogo, ker bi se zapisati vsaki, kakor jiti je postolno v svyega čistočnega postolno v veličastnem altaru v Kapelici.

Cerkev ima razet velikega še dva stranske altara. V enem je imenita slika svetil svetil Kraljev. V drugem je slika sv. Križa. Obje je slika imeniti in znan slika Lepi pot Laver, ki se mu trudi reumatizem spomin tudi na drugo cerkvo na Čerenjskem. Zlasti se zahvalja njegove slika v naročjih Božjepotnih cerkvo.

Križev pot je bil z župne cerkve prenesen predstavil v Kapelici leta 1880.

Orgle je postavil l. 1899 samostojni igračji Zupan, domačin, uče-slavitelj, orglarje Zupan, sestra v Kamni potici.

Pred velikimi vrat, v zvezi s čistočnim zefum, je postaviljen lep vsak zvonik. V njem čisto lepa vibrata mila čistoča in zvontove. Vglašeni so v čistočnu z glasovi čistočnu in v premetom 115 - 112 - 17 cm.

Veliki zvon je bil Benedikt čistočnik v Ljubljani l. 1751. Kremenje so izročate z angličskimi glavnimi. Na pasu nosi: Križ, Marijo, sv. Florijana in grč. Kramjske čistoče. Sredi zvona je napis: MONSTRUM TE ESSE MATREM. Pridal se nam mater, Zgornja je zapisano: CAROLUS RESSONENS DIGNUS DE VIRGINE LAUREE, ORATORIO AD ORIGINEM HIC VOCAIT ALMA PARENSE. (Pet točen na glas zaslužena izvala Devica, ki izvala milosti vati te ljuba Cospa.)

Srednji zvon je bil v Ljubljani izšel Reiss l. 1822. Podoben: Križ, Marija z rožnim

vezjem v 1860 in s čistočo na glas, sv. Florijan in sv. Janez Nepomucan.

Wali je v hvatne Albert Samassa v Ljubljani. Nagravila sta ga Janez in Antala Panjari l. 1899. Tehta 453 funtov. Križ, Marija, Brezobročnica.

Poznatni te svetlo našega zvona, imenovatega „tavoča“, ki vati za se v molitvi, tudi velikim altarem. Vili ga je Benedikt čistočnik l. 1752 in mu dal glas z Podoben: Kristusova glava (ECCLE ROMO), Lavretantska Marija in Lavretantska Marijana slika. Napis ima: S. MARIA LORETTO ORATORIO SOBIS (sv. Marija v Lavret, pros za nas). Ta tavček razmatnja ljudem svitico ino nariskaterega.

Zvoni je izgovoren, ki so ravnali v cerkvi in razvrtli iz Kropa šer Jannik-Podjrtin v Lasi. Ker je nariskatere čistoča boči, restorati se več ni živ vrti v Kropa, zap ga je tavček opominal, naj bo popravljen za vse nevarnosti.

V jubileju tudi zvonikom je istina. Te ka je zapisano: L. 1751 je srečna bila rejezeta in dopisana. Leta 1822 septembra in oktobra pod župnikom Grasson na novo postel zvonik in popravljen. Jubileju in okoliški požaden na tova. L. 1869 je bil zvonik popravljen tako kakor je sedaj. Delo je stalo 2000 grd.

Marija Bradušča je slikal slika v predstertiju. Sredi na oboku Marijino domojenje, na eni strani Marijino obiskanje, na drugi Darovanje Gospočinova. Sredi na cerkvenem oboku pa Vnebovzeteje Marije. Vse slike so ta močno lepa izvošene.

Leta 1904 je bil okoli velikega altara pričel čistočnik in nagravljena čistoča dštajljna miza za 1700 K. Razno čistoča št. čistoča Jerne čistoča, trgovca v Celovcu v njegova sopnoga Marija dve slikani obli: Jezusova in Marijino Srce. Stali su 600 K.

Slepanje z željo, da naj se v „Kapelici“ slavi in časti „Mati usmilijeta“ do vosa sveta!

Marija Devica iz Kroepe.

Plamen iz limove peč
Rdeč se močno dviga,
Železno rudo bre, topi,
In priko ogije vžiga.

Pri ognji glej kaj se vidi:
Kaj ljudstva je pri žrebi!
Otrane jim vzpeti strah,
Vred pot jim je na ženi.

Fulinski gospodar vli:
„Seumte, nore leže!“
Iščil vam bom reumatizma;
Odpravil nepotrebe.

Potolna te slepi van um!
Da čela, prav te čudo:
Jaz pa imam v temle um,
Čaj, ali sežejo jo rudo?“

Zavrtigite kovička iz rudo
Da vrtel bi potolna,
Devico Wazere milostna,
V rudo žrelo z žubno.

Zda ljudstvo strahet rek in jok
Zabete, in ga ustavlja,
On puli pa se jim iz rok,
Z besedo jiti odpravja:

„Lemiti! da vam treba ni
Pri čelu se vrtajati,
Zabeli se od kraj vsi
K potolno tej leuti.“

Se noren deli trpeti več
Nortje te, gošljige
Vsi vsi čudoč st. prof
Naj plamen je povžije.“

In vrtel je potolna v peč,
S strmenjem za njo gleda,
In vidi, da plamen goreč
Svetinje ne objeda.

Ljud verni vre in se vili
V del spodnji kjer plavijo,
Železno močno se čedi,
Podoben glej! Marijo!

Ki skoz rudoč vroč tomin
Je šla in se zgorela,
Potolncem v večni le sponin
Na oglu osmočela.

Veselo ljudstvo vre nuro,
Marijo poljubuje,
Jo nesejo na svet kraj,
Kjer čudes se kraljuje.

Fulinski gospodar strni,
Podoben vidi čedi,
Obup ga lomi, vsi mati
Poskoči sam zduj v žrebi.

Plamen iz limove peč
Rdeč se močno dviga,
Železno rudo bre, topi,
Brezobročnica požiga.

Razgled po domovini.

Dogodki v Domžalah.

Nemci v Domžalah so ošabno dvignili glavo. Na Vnebohod so razvili zastavo svojega društva „Andrej Hofer“, a pri tem so se toliko izpozabili, da so na veseličnem prostoru izobesili veleizdajske vsenemške črno-rudečezlate zastave, proti katerim bi Avstriji zvesti tirolski junak Andrej Hofer gotovo ugovarjal. S tem so Nemci hoteli pokazati, da so oni gospodarji na naših slovenskih tleh. Umevno je, da je to razburilo domačine Slovence in da so zahtevali, naj se odstranijo te zastave, ki nimajo pravice nikjer na naših tleh in seve tudi ne v kamniškem okraju, kjer živi 40.000 Slovencev, in le okoli 400 Nemcev. Namestu, da bi se opravičeni zahtevi ugodilo, je padel na Slovence strel iz nemške šole, Nemke in nemškutarke pa so metale kamenje na Slovence. Zapo vedalo se je streljati na Slovence! Enega Slovenca je neki orožnik nevarno zabodel. Tako so branili v Domžalah Slovence izzivajoče zastave! In nemški listi si upajo pisati, da so bili Slovenci surovi! Ali morejo Slovenci mirno gledati take zastave? Nam je svet slovenski značaj naše zemlje. Prav je imel državni poslanec kamniškega okraja g. Pogačnik, da je vložil v državnem zboru o teh dogodkih odločno interpelacijo in vprašal vlado: Ali hoče vlada poskrbeti, da se obvaruje cesarju udano slovensko prebivalstvo pred izzivanjem z izobešanjem vsenemških zastav in ali hoče narediti za vselej konec takim izzivanjem? Mi pa pravimo k tem dogodkom: Ti dogodki so pokazali, kako prav imajo naši poslanci, da se najodločneje in najbrezobzirnejše boré proti takim razmeram v deželi, katere nam s pomočjo slovensko-nemške zveze ustvarja deželna vlada. Kdor v resnici pošteno in odkrito čuti za svoj dom, naj se pridruži v tem boju našim poslancem, da bo Slovenec res svoj gospod na svoji zemlji! Slovenski slamnikarji v kamniški okolici pa se združite v mogočno zvezo, ki bo nastopila za domačo obrt, katero tujci sedaj le izkoriščajo in izrabljajo!

Naša domača zavarovalnica

je „Slov. Narodu“ silne na srcu prirastla, kajti priporoča jo zopet prav iskreno rekoč, da se more le ona zavarovalnica v deželi vzdržati, katera ima najboljša poslopja v deželi zavarovana. Obče je znano, da so najboljša poslopja za zavarovanje cerkve, ker imajo največjo vrednost in je pri cerkvah nevarnost za požar najmanjša. Ker so pa vse naše cerkve zavarovane le pri naši domači zavarovalnici, je jasno, da „Slov. Narod“ naši zavarovalnici najlepšo prihod-

nost prorokuje. Sicer pa tudi ptuje zavarovalnice, ki iščejo dobička v naši deželi, edločno uvažujejo naš domači zavod, kajti njih potovalci se izdajajo čestokrat za poslovnike naše domače zavarovalnice, in lové na take limance nevedne kaline. Kadar pa vjeti zapazi, da je bil zapeljan in ogoljufan, kar so že razne sodnije ugotovile, se otrese s pomočjo sodnije ptuje židovske zavarovalnice in priteče v mirno zavetje našega domačega zavoda. Pa tudi podpise na ponudbah ponarejajo taki agentje in sleparijo na ta način naše pošteno ljudstvo, ki ima vsled tega nepotrebna pota in skrbi. Goljufija je na potu, vsak zaveden domačin naj se varuje nepoznatih ljudi, — in zahteva od vsakega, da mu pokaže pooblastilo naše domače zavarovalnice.

Dr. Tavčar na Dunaju popolnoma zbesnel. Sicer vsi „Domoljubovi“ bravci že dolgo vedó, da dr. Tavčar besni, vendar takó popolnoma ob pamet še nikoli ni prišel, ko zadnje dni v državnem zboru. Državni poslanci so kar debelo gledali, kako more olikan človek tako surovo govoriti. Napadel je slovensko duhevščino. Naša duhovščina sicer ljubeznivosti od njegove strani ni vajena; vendar tako nesramnih, surovih in lažnjivih napadov pred vsem svetom bi tudi od dr. Tavčarja ne pričakovali. Izvrstno sta ga zavrnila dvorni svetnik Šuklje in dr. Žitnik, pa tudi drugi neslovenski poslanci so mu dali krepke zaušnice. Dr. Tavčar tega dneva ne bo take hitro pozabil, pa tudi zgodovina ne bo pozabila, kako podlo je grdil slovenski poslanec najboljše sineve lastnega naroda.

Sprejem v knezoškofijsko Alojzijevišče.

Kakor druga leta, se bodo tudi še letos sprejemali dijaki v knezoškofijsko deško semenišče „Collegium Aloisianum“. Dijaki, ki želé z novim šolskim letom biti sprejeti v zavod, naj izročé prošnje če le mogoče osebno najkasneje do 25. julija, najprimerneje pa takoj ob sklepu sedanjega šolskega leta alojzijeviškemu vodstvu. Prošnje naj so naslovljene na knezoškofijski ordinarijat; priloži naj se jim; a) krstni list; b) vsa dosedanja gimnazijska izpričevala prosivčeva; c) izpričevalo ubožnosti, če se prosi za brezplačni sprejem ali znižane plačilo. — Prošnje, ki bodo vložene po omenjenem obroku, se ne bodo mogle več upoštevati. Pogoji za sprejem se obširneje označeni v „Škofijskem listu“ (l. 1894., št. 36, str. 68, in l. 1898., št. 29, str. 88), kjer je tudi pojasnjeno, da se sprejmejo tudi dijaki iz okoliša kranjske

in novomeške gimnazije. Vsi dijaki bodo dovršili svoje študije na I. državni gimnaziji v Ljubljani. — Vodstvo Alojzijevišča.

Umrl je v Leonišću v Ljubljani č. g. Frančišek Fik. Rojen je bil 1. decembra 1867. v Skofji Loki, posvečen 19. jul. 1890. Bil je nazadnje spiritual pri uršulinkah v Škofji Loki, kjer se ga je lotila huda bolezen, ki ga je po več kot dveletnem velikem trpljenju položila v zgodnji grob. Pogreba se je poleg duhovnih tovarišev, sorodnikov in znancev udeležila dolga vrsta loških samostanskih gojenk pod vodstvom sedanjega spirituala č. g. Ig. Nadraha. Bodi skromnemu, vdanemu pokojniku blag spomin!

Cerkveno odlikovanje. Prem. g. knezoškof ljubljanski je imenoval za duhovna svetnika č. g. Janeza Kluna, župnika v Spodnjem Tuhinju, in Antona Kukelej, župnika v Senčurju pri Kranju.

„Žrtev spovedne molčečnosti“. Pod tem naslovom je izšel pripevedni spis, obsegajoč 261 strani, ki prinaša eno najlepših Spillmanovih pripovedi. Povest nam ganljivo opisuje neemahljivo zvestobo blagega duhovnika, ki žrtvuje rajši svojo čast in življenje, kakor da bi z najrahlješo opazko izdal in kršil veliko dolžnost, katero mu nalaga spovedna molčečnost. Jedro te povesti je vzeto iz resnične zgodbe, ki se je dogodila l. 1888. nekje na Francoskem in o kateri so svojedobno mnogo pisali časopisi. Ker živé še nekatere osebe, ki so s povestjo v zvezi, je pisatelj njih imena, kakor tudi imena krajev premenil. Knjigo je prevel naš rojak Frančišek Krže, župnik v Ameriki.

Čebelarški shod bo dne 29. junija ob treh popoldne v Predvoru pri Kranju v gostilni pri Selanu. Na tem shodu se bo razpravljalo o trgovini s čebelami in o čebelarjenju v kranjskem panju. Čebelarji, udeležite se tega shoda, ki je le v vašo korist!

Gorenjske novice.

* **Petindvajsetletnico** slavi letos kat. bralno in izobraževalno društvo v Gorjah dne 25. junija t. l. Slavnost je velikega narodnega pomena, zato se vabije vsa društva k največji udeležbi. Spored: I. 1. Sprejem došlih gostov ob tri četrt na deset v Spodnjih Gerjah. Na meji gorjanske fare sprejmo jih mladeniči na konjih. Zajutrak pri gosp. Vinkotu Janu. 2. Ob polenajstih slovesna

sv. maša za žive in mrtve ude, ki jo daruje mnsgr. Tomo Zupan. Po maši spreved k rojstni hiši pisatelja Tonejca — Samostala, kjer se vrši kratek nagovor, kot ustanovitelju društva. 3. O dvanajstih slavnostni banket v prostorih gostilničarja gospoda Jakoba Kunstelj. 4. Ob pol treh večernice (pete litanije). II. 1. Divji lovec, narodna igra v 4. dejanjih, spisal Fr. Ser. Finžgar. Igrajo gorjanski diletantje. Med predstavo svira jeseniška tovarn. godba. 2. Slavnostno zborovanje. III. Odhodni sestanek v Spodnjih Gorjah v prostorih g. Vinkota Jana. Društva se prosijo, da prineso seboj svoje zastave in društvene znake. Pri slavnosti sodeluje iz posebne prijaznosti: tovarniška godba, tamburaški in mešni zbor z Jesenic. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Vabi se posebno še, ker se ljubljanska „Zveza“ udeleži v večjem številu. Za postrežbo bo preskrbljeno kar najboljšo. Pozivljamo torej vsa društva, da se slavnosti udeležijo v kar največjem številu. Ona društva, katerim se ni mogoče poslalo vabil, naj opreste in ne vzamejo za zlo, ker vabljeni so tako vsa in nam je vsak dobromisleč gost dobro došel. Torej 25. junija v Gorje!

* **Dvajsetletnico** obstanka slavi dne 23. julija slovensko bralno društvo v Železnikih.

* **Umrl je** 27. maja v Radoljici sestnik in trgovec g. Janez Bulovec v 73. letu starosti. Pokojnin je bil vzgled pravega kristjana v vsakem oziru. Rad je pomagal ubogim in rad posegel v žep, kadar je bilo treba za dobro reč. Krasen Marijin oltar iz belega marmorja v domači farni cerkvi je Bulovec dar. Daroval je kat. izobraž. društvu nov harmonij, sploh je za vsako napravo v čast božjo rad prispeval. Ob svoji smrti se je spomnil cerkve z večjo vsoto. Svoje otroke je vzgojil vzgledno in jim je priskrbel častno ekzistenco. Ranjki je bil vseskozi miroljuben človek, blaga duša, ki ni storil nikomur kaj želega, zato pač zasluži, da ga ohrani Radoljica v najlepšem spominu.

* **Razstavo vajeniških del** prireditelj obrtni zadrugi Radoljica in Bled skupno z obrtno nadaljevalno šolo v Radoljici v prostorih novega šolskega poslopja v Radoljici. Razstava se otvori dne 29. julija in traja do 6. avgusta.

* **Družba treznosti** se je vpeljala v Ribnem pri Bledu. Začelo se je pri rednem občnem zboru dekliške Marijine družbe.

* **Za novo cerkev** na Bledu je cesar daroval 2000 K.

* **Strokovno društvo** kranjske industrijske družbe na Savi pri Jesenicah je imelo v nedeljo dne 4. junija javno predavanje. Predaval je g. poslanec dr. Žitnik o delavskem zavarovanju za starost in enomoglost.

* **Levo roko je zmečkalo** tovarniškemu delavcu Andreju Šokliču na Savi pri Jesenicah. Padlo mu je na roko 5000 kg. težko železo in mu jo popolnoma strlo. Pod komolcem so mu morali roko odrezati, da so ga rešili izpod železa.

* **Slavnost blagoslovljenja zastave** kat. slov. izobraževalnega društva in Marijine družbe v Senčurju pri Kranju se je binkoštni ponedeljek popoldne jako slovesno izvršila. Na slavnost je prihitela slov. krščansko-socialna zveza iz Ljubljane z zastavo in številno deputacijo, k. s. izobraževalno društvo iz Mengša in Jesenic z zastavo in mnogobrojno udeležbo, ravno tako Marijine družbe iz Preddvora, Predoselj, Velesovega itd. Zastavo je blagoslovil ob velikanski udeležbi ljudstva iz domače in sosednjih župnij domači župnik vč. g. svetnik Kukelj; cerkveni govor pa je imel L. Smolnikar, stolni vikar iz Ljubljane. Po cerkvenem delu slavnosti, pri katerem je s krasnim petjem odlikoval moški pevski zbor domačega izobraževalnega društva, se je na župnikovem prostornem ukusno zato prirejenem podu vršila ljudska slavnost z zanimivim vsporedom. V prvi vrsti je zopet vse očaral domači pevski zbor izobraževalnega društva z nastopom v prav dobro proizvajanih pevskih točkah; gostje iz Mengša so iznenadili mnogobrojne udeležence od blizo in daleč z nastopom vrlega mladeniča, ki je v dovršenem govoru prinesel pozdrave mengiških svojih tovarišev in pa z nastopom šaljivega fotografa, ki je vse občinstvo spravil v jako dobro voljo. Vmes pa so primerni nagovori ljudstvu pojašnjevali pomen tega dneva. Kot zadnja točka je bila dramatična predstava velike igre: Skriti biser ali sv. Aleš. Ljudstvo je pazljivo sledilo igralcem, izmed katerih je večina prav izborna pogodila svoje vloge. Vsa slavnost se je zaključila pod vtisom, da je bil ta dan nekaj posebnega za Senčur in nov kamen za zgradbo krščanske omike med našim ljudstvom.

Zahvaljujemo vsem, ki so pripomogli, da se je veselica tako dobro obnesla: govornike, razna društva, domače fante, ki so se toliko za slavnost trudili kakor tudi dobrotnike, ki so nam pomagali napraviti zastavo. Zastavo so izgotovile č. šolske sestre v Trstu v našo posebno zadovoljnost. Stane pa s trakovi vred 744 K.

* **Naklo pri Kranju.** Tukajšnja mlekarska zadruga v Naklem je imela prvo upravno leto 1904 52 članov, ter 27.845:44 K denarnega prometa. Hranilnica in posojilnica pa tretje upravno leto 48 članov ter 57.704:73 K denarnega prometa. Iz majhnega raste veliko.

* **Iz Dola pod Ljubljano. Volitve.** — Občinske volitve bi se bile mo-

rale vršiti že pred tedni, pa glavarstvo v Kamniku še ni rešilo reklamacij, g. nadžupan menda že ve, zakaj. Preveč so ga po svoje prikrojili, preveč vpisali in preveč izbrisavali. Nadučiteljeva stranka — ali liberalna stranka, razvija strastno agitacijo. Veliko jih je sedlo na lim njemu in Johanu iz Beričevega, a najlepše pri tem je, da nihče neče biti liberalec. Verjamemo, da v svoji slepoti ne vedo, v kak jarem so se vpregli. Toda „Narod“ je po zadnjih volitvah pisal: „Najhujša klerikalna trdnjava je padla.“ Torej se je tedaj dvignila iz razvalin liberalna trdnjava. — **Sami** se sramujejo svojega liberalnega kolovodje in se rote, da ga ne bodo več volili, ki je zdaj nadžupan. To je pa le pesek v oči — Pravijo: „Pod prejšnjim županom smo imeli velike naklade, sedaj pa majhne. Toda, g. župan, ali je to vaša zasluga? Šola in pa cerkev po potresu sta napravila višje doklade. Nadalje pravijo: „Prejšnji župan je zapustil dolg.“ Ali ni to očitna neresnica ko je ravno prejšnji župan plačal ves dolg občine in v blagajni pustil še 400 kron gotovine. Seveda, kjer je gotov denar, tam ni treba naklad. — Seveda tudi **izobraževalno društvo** silno bode nadžupana, župana in Johana iz Beričevega v oči. Zato vedno vpijejo, da bodo klerikalci, če zmagajo, društvo premestili v staro šolo, in učitelju najeli drugo stanovanje. Tudi trirazredno šolo bodo klerikalci vpeljali, novo šolo zidali, sedanji „žabjek“ pa prodali baronu za 2000 glđ. Klerikalci pa le to rečemo, da bi bil morda za kaj takega vnet le g. nadžupan, ki pa ne plača občini vinarja davka. Najbolj vnet za g. nadžupana pa je g. nadzornik šole, Johan iz Beričevega, ki seveda ne ve, kaj se je godilo z otroci v šoli. G. Johan, zakaj ste se dali vpreči v liberalni voz, katerega vlečete s takimi nelepimi sredstvi? Dosegli bodele le to, da bodele pri vseh poštenih ljudeh spoštovanje in čast izgubili. G. Reichu in vsem, ki z njim drže, moramo pri volitvah pokazati, da ne maramo gnjilega liberalizma. Kmet naj voli kmeta-poštenjaka, liberalci so mu še vselej škodovali.

* **Katol. slov. izobraževalno društvo.** Na praznik Vnebohoda so v Dolu prvič stopili na oder domači mladeniči v šaloigri: „Zamujeni vlak“. Vsi gledavci so enoglasno priznali, da so jo fantje prav dobro pogodili. Mnogo bučnega smeha je vzbudil „Peter iz Domžal“. Vrli pevski zbor mladeničev je prijetno iznenadil vse z lepo ubranim petjem; takega petja iz fantovskih grl doslej v Dolu nismo bili vajeni slišati. Igra se na splošno željo ponovi 1. nedeljo po binkoštih, nova bo takrat deklamacija in novih več pesmi. — Mladeniči! Le krepko neustrašeno naprej

do omike, bo le Vam v korist in v blagor mile slovenske domovine, katero gotovo ljubite iz srca. Ne zmenite se za riganje nasprotnikov, ki so mojstri samo v surovih zabavljicah.

Shod moških Marijinih družb dekanije kranjske pri sv. Joštu. Zopet nekaj lepega! Nad 200 mladeničev se je zbralo. Vreme krasno! V Šmartnem pri Kranju je bila tiha maša ob 6 zjutraj. Tam so se družbe zbrale in od tam odkorakale skupno v procesiji s predoseljsko zastavo na čelu; druge družbe jih niso imele. Proti vrhu je bil sprejem. Nato je bil v cerkvi lepo govoril gospod župnik Brešar in navduševal fante: „Kvišku srca!“ Potem je sledila slovesna sv. maša, kjer so prepevali fantje iz Št. Jurja in Predoselj. Po obedu je govoril na pripravljem odru g. župnik Janez Kalan, kjer je navduševal fante za ljubezen do domače zemlje. Nato je izpregovoril prednik predoseljske Marijine družbe par krepkih besedi, potem pa je sledila deklamacija na kar je gospod župnik Kalan zaključil shod: „Na svidenje prihodnje leto na Bledu.“ Po petih litanijah se je vračala mladina skozi Šmartno proti domu polna svetega ognja, pripravljena vstrajati na strmi poti pod zastavo Marijino.

Dolenjske novice.

Z ribniške zemlje.

† **V nedeljo, dne 28. maja** je imelo izobraževalno društvo v Laščah predavanje. Najprvo so pevci zapeli par pesmic in nato je zanimivo predaval g. dr. Evgen Lampe. G. predavatelju se lepo zahvaljujemo!

† **Kaj Laščanje bero?** „Slovenec“ 18, okrog 170 „Domoljubov“, 64 „Bogoljubov“, 55 „Glasnikov najsv. Src“ in več drugih dobrih časopisov. Družba svetega Mohorja ima letos 240 naročnikov pri nas. Pa naj reče kdo, da nismo napredni!

† **V velikolaškem okraju** je vsled škrlatinke in drugih nalezljivih bolezni umrlo že precej otrok. Bolezen še ni jenjala. Pred kratkim sta gospodu kontrolorju Josip Vardjanu v Laščah v enem dnevu umrla dva otroka, triletna Antonija in šestletna ljubka Miroslava. Naše sočutje!

† **„Lurška pastirica“ na Robu.** Naše izobraževalno društvo je s sodelovanjem Marijine družbe 21. in 28. maja napravilo prijetno veselico. Slišale so je lepe petje in predstavljala se je ganljiva igra „Lurška pastirica“. Igralke so se vrlo držale in vedle prav spodobne, kar bi o predstavah

te igre na drugih krajih ne mogli reči. Romarice namreč so se pred duplino tako domače vedle, da je bilo videti, kakor bi se norčevale iz božjih potov, česar seveda niso nameravale.

† **Na Kureščku** je bil 28. maja shod Marijinih družb iz Roba, Želimelj in Tomišlja. Zanimiv cerkven govor je govoril župnik želimeljski, v katerem je omenjal zgodovine Marijine božje poti na tem visokem hribu. Ondi je bila v starih časih opazovalnica zoper Turke. Kadar se zapazili sovražnika, dali so znamenje s kresom in zato se je imenoval ta hrib kurišče, pozneje Kurešček. Gospod govornik je to dejstvo lepo obrnil na stražo zoper dušnega sovražnika.

† **Kaj je novega pri Novi Štifti?** Dalje časa je bila pri Novi Štifti nova samo Štifta, zdaj imamo pa tudi več drugega novega poročati. Lepa, da, najlepša cerkev v našem kraju je vsa prav ukusno prenovljena. Dobila je pa tudi lep nov okrask in sicer za oko in uho. Nove orglje so popolno dogotovljene. Že zunajna oblika je tako lepa, in prijetna, da take ni najti. Orglje s korom, ki je ves pred njimi, delajo same eno skupino, vrhu katere stoji lepo izdelan kip kralja Davida, obdan od štirih angelcev. Kakor vnajnost, tako prijeten je pa tudi njih glas. Te orglje se sad 18-letnega truda preč. gosp. Karola Klinarja, duhovnika pri Novi Štifti. On, vnet glasbenik je nabiral in nabiral, dokler ni nabral lepe svoto štirih tisočakov goldinarjev in zdaj gleda in poslušča orglje z veseljem kot oče svoje dete. Radostno jih je izročil v svojem govoru presv. Trojici in Mariji Kraljici nebeški in pristavil: „Gori v Ljubljani stoji spomenik pesnika Vodnika, ki je bil tudi duhovnik in na spomeniku stoji besede: Ne hčere, ne sina po meni ne bo. Dovolj je spomina me pesmi pojo. Tudi jaz lahko rečem: Ne hčere, ne sina.“

Po meni ne bo,
Dovolj je spomina,
Me orglje pojo.

Tudi mi želimo, da bi ga še dolgo pele in sicer pod njegovo spretno roko. Ondi je bilo 11. maja tudi celodnevno češčanje presvetega Rešnjega Telesa. Akoravno cerkev nima svoje soseske in je lep dan in še semenj v Sodražici, bilo je cel dan obilno častilcev pred tabernakljem.

† **Shod duhovnikov ribniške dekanije** pri Novi Štifti je bil 7. junija. Predno so se gospodje poslovili, zbrali so še enkrat v cerkvi in zapeli troje milih slovenskih Marijinih pesmi, ki so mogočno odmevale po visoki kupeli. Na orgljah je spremljal seveda „mojster pevcev“ domači gospod. — Ako še omenimo, da bo gostilničar Rudolf Fajdiga svojo hišo popolno prena-

redil in povečal, smo pa z novicami od Nove Šofte za dalj časa pri kraji.

† **Počestčenje in nesreča.** Obč. odbor občine Sušje je izvolil dež. poslanca Primoža Pakiža za častnega občana zlasti glede zaslug ob napravi prepotrebne vodovoda. 6. junija se je peljal g. Pakiž s pošt-nim vozom v Ribnico. V Podstenah pa se je prevrnil poštni voz tako, da so padli vsi sopotniki, katerih je bil poln voz, na gosp. poslanca. Potrli so ga toliko, da ga zdravnik ni pustil dalj časa prepeljati iz Ribnice domu. Blagemu možu želimo skorejšnega popoln-ga ozdravljenja.

† **Kakor kužno živino** so vozili predzadnje nedeljo nemške turnarje v spremstvu štirih žandarjev po naši dolini. E, nikar se ne bojte, ne bomo pojedli vaših ljubčkov, ne! —

† **Lutersko reč — vrzite v peč!** Ljubljanski luterani so tako nesramni, da trdno katoliškim ljudem pošiljajo svojo krivo vero. „Blagovestnik“ se imenuje dotični luteranski list. Kdor ga dobi, naj ga vrže v ogenj, tam je njegovo mesto. Če ga še kedaj dobimo pred oči, bomo pa več spregovorili o njegovi zmedi.

† **Tudi visoki gospodje jo dobijo pod nos.** Tako se je zgodilo gospodom v c. kr. deželni šol. svetu. Dol iz Dunaja so jim pokadili radi prepovedi, da otroci ne smejo donošati „Domoljuba“. Bomo videli, ako bodo kaj sporočili krajnim šolskim svetom, kako jim je dišalo.

† **Nove sorte „priftošelj“.** Neki tat je ukradel Matiji Prijatelj v Dol. Retjah 160 K in uro. Sosed njegov je tatu zasledoval z vozom in ga je dohitel na Blokah. Pri preiskavi niso mogli najti denarja pri njem, ker ga je imel nekaj v pasu, ki ga je dal še pred preiskavo žandarju, bankovec za 50 kron je imel pa v ustih. Naposled so le dobili ves denar. No, usta za „priftošelj“ bi že bila, ker pri večini ljudi niso nikdar „suha“, toda zapirajo se slabo! Možic bo imel pa zdaj v ustih mesto bankovca — ričet.

† **Umrla** je 14. junija v Laščah so-proga c. kr. davkarja Ana pl. Födransperg. Bila je res plemenita gospa, v verskem oziru najlepši vzgled gospodi in kmetu. Naj počiva v miru blaga duša!

† **Strela** je udarila 16. junija ob 4. popoldne v kratki nevihti v kozolec Janeza Novaka na Vrhu nad Vel. Poljanami. Zgorel je kozolec in kar je bilo pod njim, dva voza in še drugo kmetijsko orodje. Ponesrečil se je tudi vol, da so ga morali zaklati.

Iz litijskega okraja.

† **Litija in okolica.** Pri sodišču je v zaporu cigan Juvo Hrovat iz Varaždina, ki je član tiste tatinske družbe, ki

sedaj krade po kočevskem okraju. — Prišli so spet delat tuji delavci na železniško progo med Litijo in Savo. Tujci dobivajo delo, domačini pa gredo na Prajzovsko in v Ameriko. — 6. junija je umrl Martin Božič v Lupinici. Zastrupil si je z nohtom kri na obrazu. — Na Libergi so dobili novo cerkveno uro, ki prav dobro gre. Spet nova zasluga našega vrlega Joška. — Litijska požarna bramba se punta, da bi še hodila za procesijami. Videli bomo, če se bo radi tega res svet podrl. — Z Vagenšperka je odšel svetli vojvoda s princezinja k poroki nemškega prestolonaslednika. — Letina, trava in vinogradi tu in v okolici prav dobro kažejo in obetajo.

† **Zagorje ob Savi.** Za trahomom je bolnih 96 oseb. — Velikan je 19 let stari steklar Anton Hofman. Visok je 178 cm. pa upa, da bo še zrastel. Da ga bo več ljudij poznalo, se bo predstavljal po Kranjskem. — Na Lokah stavijo te dni uro v zvonik. — Konsum socijalnih demokratov se te dni suši. Nadaljevali bodo zidanje, ko našg' opeke. — Na Koritu v Ravneh je umrla Helena Herman, ki bi bila že pred štirimi leti lahko praznovala zlato poroko, a ni hotela vsled svoje skromnosti. Mož je še čvrst in zdrav. — Šest nesreč se je že doslej pripetilo pri novi elektrarni v Toplicah, a ni bila doslej še nobena smrtna. — Šolo bo treba povečati v Zagorju in v Toplicah, ker se mladi rod množi.

† **Sv. Križ pri Litiji.** Nad 70 mladeničev mladeniške Marijine družbe iz Šmartna je priromalo binkoštni ponedeljek k nam. Bilo je prav prijetno, le žal, da je po lepem dnevu prišel na večer hud vihar.

† **Sava — Sv. Gora.** Na binkoštni torek je šla letos spet zaobljubljena procesija s Save na Sv. Goro.

† **Št. Lambert.** Slov. katoliško izobraževalno društvo priredi v kratkem tombolo. — Ovce, o katerih je zadnji „Domoljub“ poročal, da so ukradene, so se našle v gozdu šentlamberskega župana.

† **Štanga.** Sv. Anton je privabil mnogo romarjev, celo svetlo vojvodino Meklenburško. Kresničani in Prežganjci so prišli s procesijami. Še večji je bil shod na praznik sv. Trojice.

Belokranjske novice.

† **Umrla** je mati g. župnika Jakoba Pavlovčiča na Suhoru. Bila je blaga, prijazna ženica, ki je vsakoga razveselila s svojo pristrčno besedo. Kljub svoji visoki starosti je bila še vedno skrbna za vse, kar je pri srcu dobri krščanski mami. Pogreb je bil v četrtek 15. junija. Večni mir blagi „mamič!“

† **Dolg nos** je dobil deželni šolski svet od osrednje vlade, zaradi znanega odloka z dne 29. januarja t. l., da šolski otroci

ne smejo donašati starišem domov „Domoljuba“ in „Slovenca.“ Pravica se še najde na svetu, tudi na Dunaju! Čast našim poslancem katoliške narodne stranke, ki ne puste, da bi imeli učitelji več pravice do otrok kot njih stariši.

† **Toča** je grozila te dni vinogradom v fari Metliški in semiški.

† **Predstavljen** je okrajni sodnik v Metliki gosp. Jurij Sumer v Škofjo Loko.

† **Nov oltar** je blagoslovil preč. g. semiški dekan dne 28. maja v podružnici Zilje, župnije Preloka.

† **Smešni liberalci** so dali v „umazano „cunjo“ „Slovenskega Naroda“ gospode Ivana, kaplana, Mrt. Matjašiča, župana in Davorina Vukšiniča, oskrb. n. v reda, češ, da so v „jamo padli.“ Da „padli“ so, a vrgel jih ni pohlep po denarju, ne po časti, ampak natančnost pa brezobzirnost do enega ali drugega naj si boste Aron ali Mojzes, liberalci ali klerikalec. V kolikor pa ljudje spoštujejo tega ali onega, to vedo pa najbolje oni, ki ravne vpijejo zoper te tri, o katerih vedo, da so vsakemu čifutu trn v peti.

† **Prvo sv. obhajilo** v Metliki bode 21. junija na dan sv. Alojzija. Stariši, pridite in veselite se z Vašimi otroci vred, z Vašimi angelci vred pri mizi Gospodovi!

† **Deževje** nagaja letos, da ljudje ne morejo spravljati krme; pa tudi trtju škoduje.

† **Opozarjamo**, da naj nihče veruje bedarijam, ki bi mogoče nastale vsled nekega dovoljenja poslancu Plantanu zaradi belokranjske železnice. Tako dovoljenje dobi vsak, da le plača 1 kruno, pa kljub temu še ne bo železnice 1000 let, če se ne bo drugi potrudil zanjo!

† **Dr. Tavčar** je v državnem zboru napadal kranjske duhovnike, dasi sta ga strica duhovnika vzgojila in mu dala celo premoženje. Tudi nehvaležnost. Liberalci je liberalci.

Notranjske novice.

— **Notranjec peša.** Že nekaj časa sem opazujemo, da prinaša to peto kolo med časniki vedno manj berila. Sedaj ima 12. št. že samo tri liste! Pa še teh treh listov ne morejo napolniti s svoje učenostjo, ampak so kar celih devet člankov s samimi številkami prepisali. Kakor se kaže, bodo Notranjčevi učenjaki kmalu vse povedali, kar znajo.

— **Kmetijska družba in združna zveza**, tako se glasi uvodni članek „Notranjčeve“ 12. številke. Ta članek kaže, kako neumno berejo ti reveži „Slovenca“. Kdaj pa je hotel „Slovenec“, naj se „Kmetijska družba“ zveže z „Gospodarsko

zvezo?“ Slovenec je v onem članku le povedal, da načelnega nasprotja med tema dvema zavodoma ne more biti, ker se lahko drug drugega izpopolnujeta. Zadržna zveza naj zbira ljudski kapital in naj ga plodomosno nalaga ter tako deloma vadi v varčnosti, deloma pa trga ljudi iz oderuških krempljev. Kmetijska družba naj pa deluje neposredno za povzdigo kmetijstva. — Kot gospodarski list, bi bil moral „Notranjec“ z veseljem pozdraviti ta Slovenčev članek. A iz Notranjčevega članka se vidi, da se mu zdi dobra le slabotna organizacija liberalcev. To nam pa tudi kaže, kako malo resen je Notranjčev stavek, ki pravi, da pri gospodarstvu ne pozna strankarstva. Ko bi vi strankarstva ne poznali, bi ne blatili vsake naše posejilnice in vsakega našega dela za ljudski blagor. Ne, prihednost bo pa pokazala, kje je jetika bolj nalezljiva. Če bo „Notranjec“ takrat še životaril, če mu neizprosna jetika do takrat še ne bo razjedla že tako precej slabotnih pljuč, takrat mu bomo povedali, in on bo zopet brcal, kakor zadnjič v zdevi Črnega vrha.

— **Širokoustneži.** Nič nimamo proti „Kmetijski družbi“. Ker smo pa ravno pri njej in jo vi tako hvalite, bi pričakovali, da delate v njenem smislu. Toda čudno! V Postojni spi že dolgo dōbo „Kmetijska podružnica“. Vemo! Članke pisati, zato da se slepe ljudje, to ni težko. Delati, tega pa širokoustneži ne marajo.

— **Za delavska društva** je „Notranjec“. Od kdaj vendar? Saj so liberalci še pred kratkim časom taka društva imenovali hujskarijo in delavce same so nazivali z nerazsodno maso. Že vemo! Tal vam zmanjkuje, ljudstvo vas zapušča, zato vam bo pa nazadnje še vse dobro, kar je naša stranka že davno delala. Pa se vendar ne bote vneli še celo za protialkoholizem!?

— **Nesramnost kranjskih nemcev je že čez vse meje**, tako pravi „Notranjec“, ko se spominja domžalskih dogodkov. Na take izbruhe v liberalnih listih in lističih mi drugega ne moremo reči, kakor tole: Nesramnost kranjskih nemcev je velika, ker si lastijo gospodarstvo, katero jim ne gre. Večjapa je nesramnost kranjskih liberalcev, ki so iz samega sovraštva do klerikalizma vstvarili take razmere, sedaj pa tarnajo. Čemu tarnate, kakor stare babe? Z zvezo z Nemci proč, pa bodo Nemci ponižni!

— **Slovensko bogoslužje** bi rad imel „Notranjec“. Radovedni smo, kaj bi liberalci delali, ko bi se to zgodilo. Gotovo bi bile cerkve prenapolnjene samih liberalcev. Toda skoraj ne moremo vrjeti! Saj je spoved vsa slovenska, pa liberalci se malo spovedujejo; pridige so popolnoma slovenske, a tudi teh se liberalci ogibljejo;

pri procesijah se moli samo slovensko, toda liberalci se jim posmehujejo. Notranjčevci! Vam ni za vero, vam je le za zgago!

Iz Starega trga pri Ložu.

— **Društvene vesti.** Dne 21. maja je napravilo naše mlado, a krepko se razvijajoče izobraževalno društvo zopet veselico. Ponavljali so igro „Don Manuel ali Ave Maria.“ Igra sama in tudi druge točke so vrlo dobro ugajale, in ljudje, ki jih je bila polna dvorana, so odhajali domov z vročo željo, da bi pridne fante kaj skoro zopet videli na odru. — Društvo se čedalje lepše razvija in v zadnjem času je storilo zopet dober korak naprej. Dobre roke so mu odstopile lepo sobo, kjer naj bi bil sedaj naš dom — naše shajališče in zabavišče. Tu so na razpolago vsi časniki, ki jih ima društvo naročene. Društveniki, le le pridno obiskujte svoj novi dom!

— **V nedeljo,** 4. junija, je predaval g. Iv. P. Vencajz v našem društvu o zavarovanju. Z velikim zanimanjem je ljudstvo poslušalo praktični in poučni govor, in tudi g. predavatelj se je pohvalno izrazil o svojih poslušavcih in naših društvenih napravah. Bodi mu tudi na tem mestu toplja zahvala! — Vse gre lepo, samo da bi imeli še tudi kak dober in stalen moški zbor. Tega res nujno potrebujemo. Pesem bi nas v dolgih urah kratkočasila in blažila, ljudstvo pa tudi vedno želi, da bi se kaj „seštimali“. Pevskih grl je dosti — tudi dobrih — samo malo več zanimanja!

Vrhniške novice.

— **Hranilnica in posojilnica** je kupila poleg „Kat. doma“ lep kos zemljišča, katero je za primerno ceno zopet razprodala zvečine delavskim rodbinam. Začelo se je že tam živahno življenje. Zida se že več hiš in kmalu bo stal tam lep del nove Vrhnike.

— **Nezaupnica** g. županu. Dve močni vasi, podobčina Verd in vas Blatna Brezovica izrekli sta g. Jelovšku svoje nezaupanje. Čuje se, da bi še rad županil. Ljudje ga pa odločno ne marajo več. Kot pristaša brezverskega lista „Slov. Naroda“ in odkritega nasprotnika katoliške stranke. Na nezaupnici je podpisanih — na eni dve tretjini in drugi razun par vsi davkoplačevalci. Obe nezaupnici sta na vpogled v uredništvu „Slovenca“. Čuje se, da mu dajo podobne nezaupnice vse podobčine brez izjeme.

Iz Vipavske doline.

— **Sestanek zveze vipavskih katol. slov. izobraževalnih društev.** Letošnji binkoštni ponedeljek dne 12. junija ostane pač z zlatimi črkami zapisan v zgodovini našega katol. slovenskega gibanja. Do sedaj so namreč naša izobraževalna društva delovala samo doma med

štirimi stenami svojih stanovanj. Na letošnji binkoštni ponedeljek pa so privrela ven iz svojih domov, nastopila so skupno v javnosti in sicer z občudovanja vredno silo. Lep dan je to bil, tako lep, da takega še morda nikoli ni videla romarska Marijina cerkev v vipavskem Logu, čeprav stoji že mnogo mnogo let. Videti zbrane toliko moške mladine in sicer navdušene za brambo najdražjih svetinj, kdo ne bi bil tega vesel! — Po tretji uri popoldne se je začelo. Najpopred so bile pete litanije v loški cerkvi. Solze veselja so mi prišle v oči, ko sem čul odmevati po prostorni cerkvi mogočen glas iz stoterih mladeniških prs: „Marija k tebi uboge reve . . .“ Po litanijah je otvoril shod zunaj na prostem g. podpredsednik zveze župnik šturški Jan. Kromar. Škoda, da je kmalu na to začel padati silen dež; vendar nas to ni dosti motilo, umaknili smo se v notranje prostore cerkveniške hiše. In če me sedaj vprašate, kaj smo vse čuli na shodu . . . to je težko povedati. Nastopali so mladi ljudje z dovršeno zgovornostjo. Čuli smo lepe deklamacije, čuli govore . . . Kakšen naj bo slovenski mladenič kot član katol. slov. društva. Naj si šteje v čast, da sploh sme služiti svojemu Bogu, naj se ne boji tudi javno priznavati svoje vere. Naj skrbi s treznim in zdržnim življenjem, da si ohrani čvrsto in zdravi telo, da bo mogel če treba kot hraber vojak z orožjem v roki braniti čast lepe naše Avstrije . . . Naj se navdušuje za lepoto milega nam slovenskega maternega jezika, naj ne zaničuje tujih narodnosti, vendar pa naj nad vse ljubi svoj materni jezik, naj se ga nikjer ne sramuje, naj živi varčno in trezno in zdržno, da bo mogel kedaj biti trden in nemojan steber svoje domače hiše. Ne govorimo samo, klical nam je zopet drugi govornik, ampak delajmo, poslužujmo se svojih pravic kot občani in državljani, pokazimo povsodi in nevstrašeno v dejanju, da smo prešinjeni od katol.-narodnih idej. Svoji k svojim! Take in enake besede smo čuli in to iz mladih mladeniških ust. Predragi mi „Domoljubovci“, ali ni to veselo znamenje za našo vipavsko dolino, ki je bila do zdaj tako razupita, da je liberalna?

Med posameznimi govori pa je skrbel za veselje in zabavo vrli tamburaški zbor colskega kat. slov. izobr. društva in so nastopali pevski zbori posameznih društev. Veseli in navdušeni smo se nazadnje razšli nesoč ogenj prosvete vsak v svojo občino, vsak v svojo vas in svojo hišo.

Narodno gospodarstvo.

V Ameriko!

(Poziv nezadovoljnim gospodarjem).

Ničesa imeti, je hudo, še hujše priti ob vse. Če pomislimo, da pride v Avstriji vsako leto na tisoče družin na boben, potem si lahko razlagamo, odkodi toliko ljudstva, ki jadra proti obljubljeni deželi, v kateri se cedi med in mleko — proti Ameriki. Toda o takih nesrečnikih ne govorimo tukaj, ampak jim le voščimo boljše srečo, nego so jo imeli v domovini.

Ni dolgo temu, kar se se odločili kar nepričakovano trije mlajši posestniki v naši vasi za v Ameriko, vsi navdušeni po zgledu drugih dveh sosedov, ki sta že nekaj let tamkaj, in sta že tudi poslala domov precej stotakov.

Takim, ki imajo še lastno domačijo, pa jim postaja tesno na nji brez potrebe naj veljajo sledeče vrstice.

Koliko laži je raztresenih po naših krajih o Ameriki! „Amerika je pravi paradiz“, pripoveduje prvi, ki je komaj živ ušel iz Amerike, „dolarji se služijo kar za igračo. Vsak bedak lahko zasluži po 3—4 dolarje na dan“. Drugi zopet piše o izseljencih, ki so si čez par let nakupili v Ameriki velikanska posestva, na katerih rede na stotine goved in nažanjejo na tisoče kvintalov žita, ki imajo imenitne poljske stroje, ki delajo mesto ljudi in ki stanujejo v hišah čisto podobnih graščinam. Koliko pretiravanja, koliko laži! Ne rečem, da bi v Ameriki nihče ne obogatel, toda na enega bogatina pride sto drugih, ki si niso nič pridobili.

Morda sledeča resnična povest odpre komu oči. Nek posestnik iz okolice mesta Žatec (kjer prideljujejo najboljši hmelj) na Češkem je imel brata v Ameriki, ki se je izselil pred mnogo leti z ženo in otroci ter 3000 gld. denarja. Vsako leto je pisaril gospod Amerikanec domov, češ kako neumen da je brat, ako se doma ubija; naj le raje vse proda in pride v Ameriko. Pisal je, da ima sam veliko farmo (kmetijo) in vsako leto na tisoč dolarjev čistega dobička. Popisaval je svoje lepe črede živine, ki jih pasejo pastirji na konjih, opisoval, koliko ga je stal novi parni plug, s katerim lahko obdela v enem dnevu pol domače fare itd.

Ni dosti manjkalo, in naš znanec bi bil šel na led. Postal je nezadovoljen in pobit, odločil pa se ni lahko. Kar stori odločna žena vsej zmešnjavi konec. Nekega dne mu pravi: „Naše posestvo je vredno kakih 25.000 gld. Na njem je 9000 gld. dolga. Nazadnje je že zelo vseeno, če smo 9000 ali 10.000 gld. dolžni. Ne prodamo ničesa! Vzemi 600 gld., ki si jih dobil za hmelj in pojdi si ogledat Ameriko. Če je res, kar ti piše brat, imamo še vedno dovolj časa za prodajo. Če pa ni res, pridi nazaj.“

Še isti dan je vzel mož kovčeg in denar in se peljal v Ameriko, ne da bi bil to naznanil bratu. Prišedši tjekaj je jel iskati bratovo farmo. Mnogo dni je potoval po žgočem solncu. Na potu je seveda videl veliko, veliko krasnega polja. Slednjič dospe v pokrajino, kjer je imel prebivati brat. Nič več ni bilo videti bogatega polja. Kraj je postajal vedno bolj gorat. Daleč na okoli ni videti družega kot pašniki z napol suho visoko travo. Nikjer zlate pšenice na polji. Zastonj se je oziral popotnik po bratovem

gradiču. Kar zagleda nedaleč majhno deklico, ki pase kravico. Vesel, da vidi zopet človeško podobo, stopi k njej in jo vpraša, če ve, kje stanuje farmovec R... Otrok se mu dobrosrčno zasmije v obraz češ: „Saj so to moj oče.“

Začudeno gleda naš znanec okoli sebe. „I, kje pa stanujete? Kje so tvoji stariši?“ In deklica skaklja pred njim in mu otročje vesela pripoveduje: „Le pojdite z mano, precej tam le za gričkom stanujemo. Očeta in mame pa ni doma, odšla sta oba z mlatično družbo in prideta šele v osmih dneh domov.“

Ves prepaden gre za otrokom in ne verjame svojim lastnim očem. Ob strmem bregu stoji borna hišica iz surovih brun, na pol zarita v hrib. Majhno okence s tremi steklenimi in eno papirnato šipo mu otožno zre nasproti. Do duše presunjen stopi v kočico in tu stoji v hiši, koje stene so zamazane z ilovico, na tleh ni nobenega tlaka, ampak sama prst; dve postelji, ena miza, nekaj surovo izdelanih stolov, nekaj posode in odprto ogajišče, to je vsa oprava.

In izpraševal je deklico in izvedel veliko, veliko reči!

Z grozo je stopil iz kočice, v kateri bi doma komaj pastir hotel spati. Pred kočico je videl majhno njivo, deloma s krompirjem, deloma z žitom obdelano — raslo je bolj slabo. Dolgo je stal R... tukaj vtopljen v britko zamišljenost slednjič pa vzame pet desetak, ga vtakne v kuverto in zraven listek z napisom:

Ljubi brat

Tukaj Ti puščam 50 gl. Z Bogem!
V Ameriko svoj živ dan ne pridem več!
Tvoj brat R...“

Pismo dene v miznico, pove deklici, da je njen stric, poljubi jo jokaje za slove in hiti nazaj v Evropo, ne da bi bil videl brata

To p potovanje je prineslo R... ju bogate obresti. Od tega trenutka je bil zadovoljen, priden skromen človek, in danes — 10 let je tega — ni samo brez dolga, ampak je tudi odšel vsaki hčeri doto več tisoč goldinarjev.

To je samo en slučaj izmed mnogih,

Kdor gre v Ameriko in ne zna kakega zelo pripravnega rokodelstva ali nima precej denarja seboj, ta se ne sme bati ne mraza, ne vročine. Življenje v Ameriki ni drugoga kot gonja in lov brez miru in počitka. „Čas je denar“, to je najimenitnejše načelo Amerikanca. Seveda se tudi zasluzi denar, toda ne brez krvavega potu. Tam ne poznajo počitka opoldne, ne delopusta na večer.

Ako tuintam pošlje kdo par sto kronic domov, ne smemo sklepati iz tega, da se mu godi kot zajcu v zelniku. O ne! Taki ljudje si mnogokrat odtrgavajo vinar od ust, da morejo skupaj spraviti milodar za

Skrivalnica.

Kje je lisica?

svoje domače, časih iz bahavosti, da pokažejo koliko zaslužijo, drugikrat zopet iz prave ljubezni do svojcev. Ne enemu, ne drugemu ne pustimo, da bi nam zmešal glavo!

Tržne cene.

Semena: Domača detelja novo blago K 55' — do K 58' —; nemška detelja (lucerna) K 125' — do K 135' —; gorenjska repa K 84' — do K 86' —; laneno seme, domače ozimno K 11'50 do K 12' —; konopno seme K —' — do K —' —; kuminovo seme K —' — do K —' —.

Fižol: Rudeči ribniški K 12'50 do K 13'50; rudeči Hrvat K 11' — do K 11'50; prepelčar (koks) K 13' — do K 14' —. (Vse cene semen in fižola veljajo za 50 kg blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo naprodaj in sicer novo blago.)

Krompir 50 kg K 5' —.

Suše češplje: v dimu sušene K —' — do K —' —

brez dima sušene K 18' — do K 19' —

Orehi domači: K 13' — do K 14' —

Ježice nove: K 6' — do K 6'25

Med s čebelami: po K 37' — do K 38'50 za 50 kg.

Kože. Goveje, težke nad 40 kg po K 50' — do K 52' —.

težke od 30 do 40 kg „ „ 44' — „ „ 46' —.

lahke „ „ 42' — „ „ 44' —.

(Te cene veljajo za 50 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih in rogovih vred.)

Bikove kože po K —'70 za kg.

Telečje kože: K —'65 za kg.

Kozličjeve kože po K 1'25 do K 1'30 za kg.

Svinjske kože: Čiste brez napak K 40' —

Druge vrste K —'28 do K —'30 za kg.

Kože lisic po K 10' — do K 11' —

„ kun belic „ „ 30' — „ „ 31' —

„ rumenic „ „ 36' — „ „ 38' —

„ dihurjev „ „ 6' — „ „ 6'50

„ vidr „ „ 24' — „ „ 25' —

Kože zajcev po K 50' — do K —' — za 100 kom.

Pepelika (potošil) po K 32' — za 50 kg.

Žito. (Tržne cene za mesec april. Veljajo za trgovce, ki kupujejo blago po teh cenah. Vse cene so zaračunane za 100 kg. blago postavljeno v Ljubljani. Za drobno prodajo pa veljajo cene po pogodbi.)

Ogrska pšenica K 20' —; hrvatska K 18' —;

kranjska K 18' —; rž K 17'00; ajda K 17' —;

ječmen K 16'00; proso K 12' —; koruza (ameri-

škanska) K 16'40; činkvantin K 19'00; oves

(domači) K 18' —; oves ogrski K 19' —; oves

hrvatski K 18' —.

Za smeh in kratek čas.

Iz vojašnice. Korporal judu, ki ni mogel splezati pri telovadbi po drogu: „Seveda, če bi bila na vrhu licitacija, bi bil pa prvi gori.“

Častnik: „Kaj je dolžan prostak svojim častnikom?“ — Prostak: „Nič, težko da bi mu kdaj kaj posodili.“

Novi šolski nadzornik je vprašal v neki vasi dečka za pot do šole. Drugi dan pa vpraša istega dečka v šoli pri zemljepisju, kod se pride na Dunaj. „Vi, gospod nadzornik,“ odvrne deček, včeraj niste vedeli, kod se pride v šolo, kako naj jaz vem, kod se pride na Dunaj.“

A: „Zakaj se pa ne učiš francoščine?“ — B: „I kaj bi mi pa koristil jezik, ki ga ne razumem.“

„Prosim, koliko bi stalo, če bi mi fotografirali moje otroke?“ — „Ducat 10 kron.“ — „Tako dolgo ne morem čakati, pa jih fotografirajte zdaj samo 6, čeprav malo več stane.“

* Tonček: (dedu, ko je končal voščilo za god) „Dedek, ali ste se že umili?“ — Dedek: „Zakaj to vprašaš?“ — Tonček: „Mama so rekli, da če ne boste umazani, mi bote dali krono.“

„Kaj mora storiti, kdor hoče dolgo živeti?“ — „Postarati se mora.“

„Kaj revež lahko dobi, kar bogatin ne more?“ — „Ubožno spričevalo.“

Besedni uganki.

Kdor obe prav reši in bo izžreban, dobi za nagrado lepo knjigo.

I.

Tam v temnem gozdu senčnatem,

tam raste vitko mi drevo

kot sveča ravno in lepo.

Saj mora biti znano vam,

drevo, ki vedno je zeleno:

ko mrzli sneg zemljo pokriva,

ko tu pomlad je ljubezniva,

ko pride leto pomlajeno.

In drugo še drevo poznam,

drevo, ki ni tako lepo,

drevo navadno, listnato:

saj mora biti znano vam.

A kdor drevo bi od drevesa

po črkah hotel le ločiti,

le eno mora spremeniti. —

Povej mi ti ime drevesa!

II.

Oči ima, pa nič ne vidi,
ima ušesa, — sliši nič
in nos ima, a z njim ne duha
in z usti ne pokuša nič.
Z rokami nikdar nič ne prime,
z nogami se ne giblje nič.
Po žilah kri mu nič ne kroži
življenja v njem ni najti nič.
Čuj, skoro je podoben tebi:
telo ima, a duše nič;
pa vendar motiš se, če misliš,
da to navaden je mrlič.

Rešitev besednih ugank v zadnji številki:

1. Čevljar. 2. Tat.

Nágrado je dobil:

Alojzij Novak, Drenov grič 4, p. Vrhnika.

Opomba uredništva. Še enkrat opozarjamo rešilce naših ugank, da nagrado samoumevno ne more dobiti vsak rešilec, ki ugank prav reši, temveč samo tisti, ki je izmed vseh izžreban. Sicer bi morali za vsako številko razdeliti po več sto knjig, a tega menda noben razsoden človek ne bo zahteval. Svetujemo torej cenjenim rešilcem, naj gledajo, da se sreči ne zamerijo.

Loterijske srečke.

Dunaj, 17. junija	76	55	80	28	3
Gradec, 17. junija	15	79	68	67	29
Trst, 10. junija	79	33	87	82	13
Lisc, 10. junija	29	9	87	7	11

Prilodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 6. julija 1905.

**Pravo ljudsko domače sred-
stvo**, ki ga mnogo rodbin rabi iz lekarne
B. FRÄGNERJA, c. kr. dvornega založnika v
Pragi, slovi že nad 50 let kot preizkušeno
domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči
vnetje in pospešuje celjenje, vsled česar se
je razširilo že po celi monarhiji in ga imajo
v zalogi vse lekarne. To je pač najboljši
dokaz za njegovo izbornu učinkovanje. To
mazilo ne izgubi tudi če ga leta in leta bra-
nimo nič na učinku, in bi ga vsled tega ne
smelo manjkati v nobeni hiši. 431 D b 7-2

Brezplačno darilo lahko preskrbite sebi
in drugim, ako enostavno po dopisnici naročite
krasni cenik tvrdke „Multiplex-Fahrradwerke,
Berlin S. W. Gitschinerstr. 15“ o bicikljih, šival-
nih strojih, motorjih itd. Pri naročbi se je sklicevati
na „Domoljub“.

Cementne plošče

najceneje dobite enobarvne in slikane za
tlakovanje cerkva in zakristij, za veže,
hodnike in kuhinje, za trotoarje i. t. d.
(1 m² od K 3 do K 6 loco Ljubljana); dalje
cementne cevi 15—40 cm notr. svetlobe) in
drugo cementno blago pri tvrdki **88888**
J. Bilš & Comp., cementarna na Pešati,
pošta Dol (Lusttal).

Vzorci v naravi na zahtevo!

Ljubljana **Josip Kordin** Ljubljana
Pred Skofijo 3. priporoča Pred Skofijo 3.

svojo bogato zalogo vsakovrstnih zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, esparsete, velikanske rumene, rudeče
in bele pese, in korenje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: travnišnice, me-
šane za suho in mokro zemljo najboljša krma za živino in konje, jesenski repa, vse vrste
solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen, po nizkih cenah.

Poštanim potem izvršujejo se naročila točno in solidno.

481 D 12—7

Najodličnejši profesorji in zdravniki
priporočajo pri pljučnih boleznih, kroničnem bronhijalnem kataru, oslovskem kašlju, skrofulozi, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

Sirolin

Povečuje slast do jedi in teže
telesa, odstranjuje kašelj, izme-
tavanje gnoja, nočno potenje.

1. Vsakdo, kdor dalje časa bolega za kaš-
ljem. Kašelj boljše je, boleznj prepre-
čiti, nego jih zdraviti.
2. Osebe s kroničnimi bronhijalni-
mi katarji, katere ozdravlja Sirolin.

3. Kdor ima naduho katero Sir lin
zdatno olajša.
4. Skrofulozni otroci z oteklimi žleza-
mi, očesnimi in nosnimi katarji itd.,
pri katerih Sirolin sijajno vpliv: na
splošno hranitev.

Svarilo!

Nahajajo se manj vredni ponarejeni izdelki! Treba
je paziti na to, da ima vsaka steklenica našo posebno
znamko „Roche“ in zahtevati vedno le Sirolin
„Roche“.

1805 D 15—15

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom
po 4 K steklenica.

F. Hoffmann — La Roche & Co.,
Basel (Švica). Grenzach (Badensko).

Pozor Amerikanci

in vsi, ki prihajate v Ljubljano, na novo trgovino in zalogo izgotovljenih

moških in ženskih oblek

domačega izdelka. Velika zaloga sukna, obuval, srajc, klobukov, kovčegov (kifrov), robcev, šerp itd. po zelo nizki ceni. Trgovina se nahaja tik dobro znane Tišlerjeve gostilne v Kplodvorskih ulicah 26. Kdor je kupil enkrat, pride vedno rad.

278 D 24-8 **Marija Rovšek**, trgovka.

Priden, pošten, trezen oženjen delavec, dobi tako

službo

njegova žena mora znati nekoliko kuhati, da bi mogla gostilno (meti ter delavcem) kuhati. Moč bi delal razna dela. Stanovanje brezplačno. Zaslutek v gostilni je ves njihov. — Kje? pové iz prijaznosti upravništvo „Domoljuba“. 1135 D 3-2

Botri pozor!

Za birmance priporočam svojo izbrano veliko zalogo najnovejših birmanskih daril

kot ure za moške od 10 K višje, ure za ženske od 8 do 10 K višje, verižice, krilice, obeske, prstane, zapetnice; namenske predmete zlatnine in srebrnine.

Za vsako uro se jamči dve leti.

Slavn. p. n. obhlinstvo se uspešno priporoča v obilni obliki

Fr. Hoffmann-a nast. **Franc Keber**

1135 D urar 14-2 Dunajska c. ta 12, v bliž. g. Matjana. 26

Franc Stupica

v Ljubljani Marije Terezije cesta 1 (zraven Figovca)

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecerijskim blagom,

priporoča:

Portland- in Romancemet, železniške šine in traverze za oboke, storjo za stropo, strešni klej in izolirplošče, razne štedilniške, peč, kovanje za okna „Patent Austrija“, železno pocinjeno in cinkasto pločevino, mreže za sejanje peska, mreže in bodoče žico za ograjo, ter vse druge stavbene potrebščine, tehtnice in uteži, vodne žage, nagrobne križe, samokolnice, orodje za mizarje, tesarje, kolarje, ključavničarje in kovače.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe, pumpe za gnojnico, železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavo vode.

Ročke za mleko, stroje za posnemanje mleka, vso opravo za mlekarne, razno kuhinjsko opravo, lične ptičje kletke!

Velika zaloga slamorenjic, mlatilnic, pepelnjav, čistilnic, trijerjev, preš za grozdje in sadje, strojev za košnje, plugov in bran. Preproge za vozova, svetilke za kočije!

Semena za poljedelce, poljski mavec svetovnoznan, redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje ščeti in čopičev.

Vedno sveže špecerijsko blago in rudniške vode. 471 D (12-7)

Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerja“.

Ohranitev zdravega

želodca

ni največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbuja in prebavljanje pospešuje in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja, in sopnega zaprtja, n. pr. gorečica, napenjanje, neumerne tvoritve kislin ter krče je *Dr. Rose balzam za želodec* iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponirano varstveno znamko.

Glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-ja v PRAGI, c. in. kr. dvornoga dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljavi K 2 50 se pošlje velika steklenica in za K 1 50 mala stekla na vse postaje avstro-ogerske monarhije poštnine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Ljubljani se dobiva pri g. lekarjih: G. Piccoli U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschláger, J. Mayr. 431 b (20-8)

Prava Ciril in Metodova kavlna primes
katero priporoča
Prva Jugoslovanska tovarna za kavline surogate v Ljubljani.

Mnogo denarja zaslužite, ako rabite krasni cenik

v zemljalni zastavi, pošiljate prosto, koleca K 78, 85. Od 94 K popolno carine prosto od avstrijske razpošiljalnice. Slob. tek K 3 00 posebej 1 leto pisмено jamstvo.

Plašči K 4 00, 3 —, 5 80, 6 50. Zrač. cevi K 3 —, 3 25, 4 15 s pisnim jamstvom. Acetyl, svetilka K 1 05, 1 90, sedlo K 1 90, nožni senala K 1 —, pokrivalo za sedlo K — 90, 1 15, ost. skledice od k. vsakega sistema, čudovito ceno. Zastopniki radi za samo pošiljavo nakup, zakonit potroški zavrniti. Visok rabat pri nakupu koleca za poslušni, ne da bi se zavrnili naročil nadaljna koleca. Multiplex-Fahrrad-Industrie, Berlin, 387 K, Giltshäuserstr. 15. 1139 D 12.

378 D 20-6

Samo 6 dni!

Havre-New-York

vozi jo zanesljivo najhitrejši brzoparniki

Francoska prekomorska družba.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brzopl. pojasnila daje edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDA

v LJUBLJANI, Dunajska cesta 18, nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Novi sejmi!

v Mokronogu na Dolenškem se vrše vsak prvi četrtek vsacega meseca za vsake vrste svinje, in potem dva nova letna in zlivinska sejma in sicer prvi na soboto po prazniku „Srca Jezusovega“, kateri pade letošnje leto na 1. julja, in drugi sejem tretjo soboto v mesecu septembru vsacega leta.

351 D 8-5

Katol. Bukvarna v Ljubljani

priporoča knjigo 1461 D (2)

Slovenska kuharica

ali navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila.

Spisala in na svitlo dala Magdalena Pleiwels.

Peti pomnoženi natis z okoli 70 str. obsegajočim, po M. Lavtičar sestavljenim dodatkom. Cela knjiga ima VIII. in 400 strani. — Cena K 3 —, elegantno v platno vezana 3 K 60 vin., po pošti 20 vin. več.

Vsestransko pripoznana kot najboljša kuhinjska knjiga.

Dobiva se po vseh knjigarnah.

Iz proste roke se proda takoj POSESTVO ki obsega njiv 1 1/2 ha, gozda 1 1/2 ha, vinograda 13 a, pašnika 13 a, travnika 6 a, vrta 55 a. Vsa posojla v dobrem stanu. — Zglasiti se je pri lastnici Ani Vozel, Kovk. štev. 1, okraj Litija, pošta in železniška postaja Sava juž. žel. 1238 D 2-1

Žrtev

spovedne

molčečnosti.

Vrlo zanimiva resnična povest iz najnovejše dobe na Francoskem. Knjiga v obsegu 261 strani stane s poštnino vred K 2 10 in se dobiva v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

HERBĀBNY-Jev podfosfornokisil apneni-železni sirup.

Ta pred 35 leti vpeljani, od mnogo zdravnikov odobreni in priporočeni

prsi sirup

Je slez odstranjujoče in kašelj pomirjajoče sredstvo. Ker ima v sebi grenke tvarine vpliva na dober tek in prebavanje in pospešuje reditev. To za tvorjenje krvi tako važno železo je v tem sirupu v lahko asimilirani obliki zastopano. Zelo koristno je za slabotne otroke, posebno za utrjevanje kosti, ker ima v sebi fosforovo apneno sol.

Cena eni steklenici Herbānyjevega apnenega železnega sirupa K 2-50, po pošti 40 h več za zavijanje. 2007 D 14-13

Svarilo!

Svarimo Vas pred enakim ali podobnim imenom razširjene, kar se tiče sestava in učinka našega originalnega preparata, čisto različne porodbe našega že 35 let obstoječega fosfornokislega apneni-železnega sirupa, prosimo tedaj, vedno odločno zahtevati „Herbānyjev apneni-železni sirup“ in na to paziti, da se bode zvržen stoječa, oblastveno vknjižena varstvena znamka na steklenici nahajala.

Edino izdelovanje in glavna raspodiljalov:

Dr. A. Hellmanns Apotheke „zur Barmherzigkeit“

Wien, VIII, Kaiserstrasse 73-75.

Zaloga skoro v vseh lekarnah.

V zalogi je nadalje pri gg. lekarnarjih: v Ljubljani: M. Mardetschlager, I. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy; Beljak: L. Assmann, Jobst & Schneider; Breže: G. Elsässer dediči; Celje: M. Rauscher, O. Schwarzl & Co; Celovec: P. Birnbacher vdova P. Hauser & I. Pichler, V. Hausers R. pl. Hillinger, I. Kometter; Crnomelj: P. Haika; Reka; A. Mizzan, F. Prodam, G. Prodam, A. Schindler; Sovodenj: F. Kordon; Št. Vid: A. Schiebl; Trbiž: I. Siegl; Trst: A. Filippi, E. pl. Leiterburg, P. Prendini dediči, M. Ravasini, Dr. J. Seravallo, A. Sutina, C. Zanetti; Velikovec: I. Jobst; Volšperk: I. Huth. 1968 18-14

1980 D 24-14

Nizke cene!

Ernest Hammerschmidt-a nasl.

Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin,

LJUBLJANA, Valvasorjev trg 6, Prešernove ul. 50.

Velika zaloga poljedelskih strojev in orodja.

Zahtevajte pri nakupu

702 D 28

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko jelen.

Varstvena znamka.

Dobiva se povsod!

JURIJ SCHICHT, Ustje, največja tovarna te vrste na evropski celini.

Ono je

zajamčeno čisto lu brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Slovenci!

lo

v domačo trgovino

pri 479 D 19-7

sv. Cirilu In Metodu sv. Cirilu In Metodu

v Ljubljani, Lingarjeve ulice 1

nasproti loteriji

kjer se dobiva fino moško sukno, naj-novejše volneno blago za ženske obleke. Najnovejše rute vseh vrst. Bela in rujava kotenina

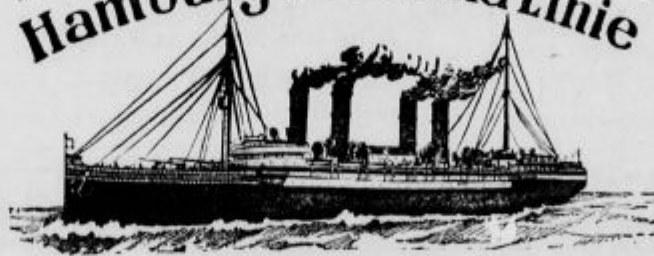
po zelo nizkih cenah.

Poštena in prijazna postrežba.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Zahvalj. se za doslej izkazano zaupanje.

Hamburg-Amerika Linie

775 D Zastopnik: 17-5

FR. SEUNIG
Ljubljana

Dunajska cesta 31, zraven šrange.

Vožnja samo 6 dni.

Vsakovrstna pojasnila glede vožnje, kakor tudi preskrbitev priporočilnih kart družbe „Sv. Rafaela“ točno in brezplačno.

Ceno Češko posteljno perje

5 kg novega skubljenega K 9-00, boljše K 12-; belega, jako mehkega, skubljenega K 18-; kron 24- snežnobelega, mehkega, skubljenega K 30-; kron 36-; Pošilja se franco proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov.

Benedikt Sachsel, Lobes 159
817 p. Pizen na Češkem.

Učenca

za krojaški obrt sprejme t a k o j Andrej Pretnar, Sava pri Jesenicah na Gorenjskem. 1134 D 3-2

1600 kôs

najboljših s pravo znamko „Krondiamant“ na Kranjskem prodajala je v teku 5. let tvrdka VALENTIN GOLOB trgovina z železnino Ljubljana, Mestni trg 10. — Kosé so zopet došle in se razpošiljajo z garancijo za vsaki komad: 557 D 6-6

Dolgot em	70	75	80	85
Cena K	2-40	2-60	2-80	3-—

Lepe posestvo 1137 D 3-2

na Veliki Loki na Dolenskem tik deželne ceste ob vodi preko mostu, le 4 minute oddaljeno od železniške postaje in pošte, je na prodaj pod zelo ugodnimi pogoji. Hiša je zidana, obstoji iz 5 sob, kuhinje in kleti, je krita z opeko. Zraven je na novo s slamo krit pod v prav dobrem stanju. Njiv je za 10 mernikov posetve, ki so obsejane z vsem potrebnim, ter gozd. Na željo se dobi lahko tudi več njiv in gozda. Več pové lastnik Alojzij Šlajpah, posestnik na Veliki Loki pri Trebnjem.

Krepkega dečka

poštenih staršev, ki ima veselje do **pekovske obrti**, sprejemem pod jako ugodnimi pogoji takoj v uk. **Lovro Sušnik** v Škofji Loki. 994 D 3-3

Učenca

z detele iz dobre hiše sprejme takoj v pouk **Ignacij Vehar**, mizar-ski mojster, Građaške ulice št. 12, Ljubljana. 1217 D 1-1

+ Suhost +

Lepa popolna telesna razvilit se doleže s uporabo **sak. sajfon. Kanaletin praška za meš. odlik. z slat. svetiljami v Parizu in Londonu 1904 od M. Drenemanna v Bazlu. Naglo pospeš. telesno moč, ojačanje celoga telesa, v 3-9 tednih do 50 funtov na teži. Edravn. priprav. Zajamč. učink. Strogo resno. Mnogo zahvalnic. Cena kartona s navodilom kron 2-50 brez poštne, trije kartoni K 7-50 franko. 2021 D 24-14**

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko „Orlova lekarna“ Komotov (Češko) o 1202 B

Iščem dva **krepka dečka** v svoj pekovski obrt vsaj 14 let stara

Anton Zorè
kovaški mojster v Kamni-1132D ku, Kranjsko. 2-2

6 mesecev na poskušnjo

posliem vsakomur svetovnoznano, edino pravo zistem 482 D 4-3 **Strapaz**

Samo 2 glđ. z verižico in futuralom.

Roskopf patent remontoir uros sidro z izvorno plombo

in šarnir-pokrovom za odpiranje patent-priprava za nategovanje peresa, 35 ur. Idoča, email, kazališče, v trno imit. jeklencom ali nikelkastem okovu, in se kvelnastem okovu, in se zavešem, isto tekom 6 mesecev vzeti nazaj in vrniti denar brez vsakega pridruška.

Tisoč zahvalnih pism dokazujejo svetovni sloves moje **Strapaz Roskopf-ure**.

Izvirne tovarniške cene z verižico in futuralom so: 1 komad 2 glđ. leta ura. (imenovana ura bodočnosti) s krasno relief. sliko, s k. državnim orlom, sliko papeža Pija X. M. B. konjem z jezdecem, kmetom s plugom, lovsko ali drugo pokrajino 10 kr. več. leta ura z dvojnimi pokrovom glđ 3-40, zlata plaque glđ. 4- v pristno srebrnem okovu glđ. 3- - z dvojnimi pokrovom glđ 5- - izvirne „**železniške Roskopf-ure**“ z rubini (ne zist. Roskopf) veljajo glđ. 3-50. **K vsaki uri triletno pismeno jamstvo.**

Poslija le proti povzetju prva in največja zaloga ur urar. **Max Böhnel**, Dunaj IV. Margarethenstrasse 38. Dobavnik v. kr. državnih uradnikov.

Največja in najstarejša tovarna. Istanovljena 1840 - Največje odlikovanje Grand Prix in velika zlata svetilja Paris 1904. (Cene zistem Roskopf ure, ki se sodaj povzdi ponujajo, se dože pri meni le za glđ. 1-50. Pazite torej zatančeno na moje izvirne plombe „**Strapaz Roskopf**“ **Velik centik s nad 1000 slikami v vsaki urah ur, slat-nini in srebrnini zaslonj in franko.**

1903 D 24-15

Popolno prepričanje,

da je lekarnarja

Thierry-a Balsam in centif. mazilo

p. vseh notr. boleznih, influenci, katarih, krčih in vnetjih vseh vrst, slabostih motenju v prebavi, ranah, abacostih in telesnih poškodbah itd. nedosežno vapočno sredstvo. Vam poljasi pri naročilu balzama ali na željo posebej brezplačno poslana kulltura s listi listir. zabavnih pismi kot domači svetovalec. 12 mal ali 6 drobnih stekel balzama 5 kron, 60 malih ali 30 drobnih stekelent K 15. - Dva lončka centifoljskega mazila franko 3 K 60 v. Prosim nasloviti na lekarnarja **A. THIERRY** v Pregradi pri Rogi-iki-Slatini. - Ponar. in razprod. ponar-rajaj se sodajško zasledujejo.

„Amerika“.

E. Kristan

oblastveno koncesjoni-rana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani,

Kolodvsrke ulice 41

(18-5) (na dvorišču.) 468 D

„Amerika“.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Cementna zarezna stresna opeka iz portland-cementa in peska

Stroba prihodnosti. Patentirana v 30 državah.

Trpeznost in lahkejša streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice. 10 D 12-9

Edini izdelovatelj za Kranjsko

Janko Traun

izdelovatelj cementnin, Glince pri Ljubljani.

Lepa birmanska darila!

Krasna darila za **birmo**, kakor ure, verižice, kr žce, obeske, pr-stane, zapest-nice, sploh

najrazličnejšo zlatnino in srebrnino v modernem secesijonističnem slogu po najnižjih cenah priporoča p. n. občinstvu,

Fran Čuden

urar in trgovec v Ljubljani, Prešernove ulice, šiljalka na Mest-nem trgu. 256 52-23

Novi ceniki tudi po pošti brezplačno.

Karlovarski želodčni in prebavni prašek

s poprovo meto, zakonično zajamčeno, ima pe-jeten okus, je zdravniško priporočeno in se vpo-rablja pri neredni prebavi, kroničnem želodčnem kataru, krčih v želodcu, zgago, gorčini, pe-hanju, slabem okusu, bljuvanju, jemanju kajaj slati. Če se rabi vstrajno, prenehajo vse želodčne bolezni. Priznana pisma dokazujejo vsk-dan.

Cena: Bna škatlička 2 kroni,
pri šestih škatličkah franko.

Izdeleje in raspoliža: **lekarna pri medvedu v Mor. Schönbürgu 47.** Dobiva se skleno v vsak lekarnah; kjer ni zaloga, naj se naroči za-ravnost 587 D (15-6)

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad: nad 20 milijonov K. okroglo 700.000 K

* Mestna hranilnica ljubljanska *

v svoji lastni hiši v Prešernovih ulicah.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsa-cega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 3 D 12-7

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4%, na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik tolike na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4%, do 5%.

Gimnazijski konvikt benediktinskega samostana v Št. Pavlu v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na Koroškem. 1235 D 3-1

Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljalni tečaj. Prospekte raspoliža na zahtevo samostanske predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-petci proti štipendiji ali brezplačni hrani.